

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น

รายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น
บ้านเขื่อนนาง หมู่ที่ 4
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

สนองพระราชดำริโดย
โรงเรียนบ้านนาคู่

ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม
วันที่ 1 ตุลาคม 2566

**โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น
สนองพระราชดำริโดย**

โรงเรียนบ้านนาคู่ ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม รหัสไปรษณีย์ 48130

บทคัดย่อ

การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อปลูกฝัง สร้างให้เด็กและเยาวชนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และทรัพยากรธรรมชาติ รักษาวัฒนธรรมชาติและภูมิปัญญาไทย เพื่อสำรวจ เก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรม ภูมิปัญญาตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน วิเคราะห์จัดทำเป็นระบบฐานข้อมูล รวมทั้งสร้างความตระหนัก เห็นคุณค่าประโยชน์เพื่อที่จะอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรอย่างยั่งยืน ส่งเสริมสุขภาพพอเพียง โรงเรียนบ้านหนองหอย คำอ้อมได้นำลำดับการเรียนรู้ของการศึกษาฐานทรัพยากรท้องถิ่น สู่สาระการเรียนรู้ต่างๆ โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการ ที่ใช้เครื่องมือประกอบการสอนในแต่ละรายวิชาและทำให้นักเรียนเข้าใจ และมีความสุขในการเรียนรู้เป็นอย่างมาก

โรงเรียนบ้านนาคู่เป็นโรงเรียนขยายโอกาส จัดการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาล จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนทั้งหมด จำนวน 135 คน มีครู จำนวน 10 คน การศึกษาฐานทรัพยากรท้องถิ่น 9 ใบบาง บูรณาการเข้ากลุ่มสาระดังนี้ ใบบางที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์ ใบบางที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ สาระที่ 4 การอาชีพ ใบบางที่ 3 การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ สาระที่ 2 ชีวิตและสิ่งแวดล้อม ใบบางที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน วิถีชุมชน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ ใบบางที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืช กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระที่ 2 การวัด ใบบางที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 2 การเขียน ใบบางที่ 7 การสำรวจเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ชีวภาพอื่นๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล ใบบางที่ 8 การเก็บรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา สาระที่ 2 หน้าที่ วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต และใบบางที่ 9 การรวบรวมข้อมูลแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม

ศึกษา สารที่ 4 ประวัติศาสตร์ โดยนักเรียนจะต้องเรียนรู้ทรัพยากรในท้องถิ่นและการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น โดยมีจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่สำคัญคือ วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้เกิดลักษณะของภูมิปัญญา เข้าใจภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นพื้นฐานของสังคมชุมชน

จากการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น โดยมีการบูรณาการสู่การเรียนการสอนนั้น ทำให้นักเรียนตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีผลต่อการดำรงชีวิตและเกิดแนวคิดที่จะสืบสาน ส่งเสริมให้เกิดการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม นักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ตระหนัก เห็นคุณค่าของทรัพยากรในท้องถิ่นได้ เรียนรู้สัมผัสจริง เกิดทั้งวิทยาการ และปัญญา เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ นักเรียนสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สรุปศักยภาพคุณประโยชน์ วิเคราะห์และสังเคราะห์แนวคิด องค์ความรู้จากการเรียนรู้ อดีต ปัจจุบัน และการคาดการณ์ในอนาคต การนำไปต่อยอดสู่อาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้หลัก “คน คือ ศูนย์กลางการพัฒนา” โดยใช้หลักเศรษฐกิจเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน (มนุษย์) ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นนั่นเอง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ได้ให้แนวทางดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้บูรณาการในการดำเนินงานในท้องถิ่น ตลอดจน คุณปัทมาวรรณ ราตรี ตำแหน่งเจ้าหน้าที่งานในพระองค์ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจาก พระราชดำริฯ และศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร ที่ได้ให้ความรู้ คำปรึกษา แนะนำ อีกทั้งได้ตรวจสอบเอกสาร จนสามารถดำเนินงานโครงการได้สำเร็จ และขอขอบคุณผู้บริหาร พนักงานส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลกุดธาตุ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองระเวียง เทศบาลตำบลโคกกรวด ที่ให้การอนุเคราะห์สถานที่ศึกษาดูงาน โดยให้การต้อนรับอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ที่ให้คำปรึกษาคอยช่วยเหลือแนะนำ แนวทางการปฏิบัติงาน อีกทั้งยังสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ อำนวยความสะดวก และข้อเสนอแนะ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการดำเนินงาน ขอขอบคุณหัวหน้าส่วนราชการ พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง และบุคลากรทุกท่านขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคูที่เป็นกำลังสำคัญในการดำเนินงานจนทำให้ผลการดำเนินงานของโรงเรียนบ้านนาคูสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณกำนันผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือให้ข้อมูลต่าง ๆ ในการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น จนสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายทำให้ผลการดำเนินงาน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คณะกรรมการดำเนินงาน
งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น
โรงเรียนบ้านนาคู

คำนำ

โรงเรียนบ้านนาคูได้ตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืช และร่วมสนองพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงมีพระราชดำริบางประการเกี่ยวกับการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชว่า “การสอนและอบรมให้เด็กมี จิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้นควรใช้วิธีการปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจ และ เกิดความปิติที่จะทำการศึกษาและอนุรักษ์พันธุกรรมพืชต่อไป” ซึ่งการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมุ่งเน้นจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อปกป้องทรัพยากรท้องถิ่น สำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ปลูกรักษาทรัพยากรท้องถิ่น อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรท้องถิ่น ศูนย์ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น และสนับสนุนในการอนุรักษ์จัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น นอกจากนี้ยังรวมถึงทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรทางวัฒนธรรมภูมิปัญญา เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นให้รุ่นลูกสืบไป

การดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นของโรงเรียนบ้านนาคู ส่งผลต่อความสามารถในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชของประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลนาคู สามารถพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น รักษาทรัพยากรท้องถิ่นให้ลูกหลานได้ใช้ประโยชน์ ตลอดจนส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมของคนในชุมชนได้อีกทางหนึ่งด้วย

โรงเรียนบ้านนาคู หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานผลการดำเนินงานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ และเป็นแนวทางแก่ผู้สนใจจะดำเนินการตามโครงการ ดังกล่าวต่อไปได้เป็นอย่างดี

คณะกรรมการดำเนินงาน
งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น
โรงเรียนบ้านนาคู

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก-ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
คำนำ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
- ความสำคัญและที่มาของการสำรวจ	2
- วัตถุประสงค์ของการสำรวจ	2
- ขอบเขตการสำรวจ	3-7
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	8-11
บทที่ 3 อุปกรณ์และวิธีการ	12
- อุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจ	12
- วิธีดำเนินงาน	13-16
บทที่ 4 ผลการสำรวจ	17-36
บทที่ 5 สรุปผลการสำรวจ	37-39
บรรณานุกรม	40
ภาคผนวก	
- ใบงานที่ 1 – ใบงานที่ 6	

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงแผนที่	17
ภาพที่ 2 แสดงสถานศึกษา	18
ภาพที่ 3 แสดงพื้นที่การทำนา	19
ภาพที่ 4 แสดงพืชสวน พืชไร่	19
ภาพที่ 5 แสดงสัตว์ในชุมชน	20
ภาพที่ 6 แสดงร้านค้าในชุมชน	21
ภาพที่ 7 แสดงแหล่งน้ำ	22
ภาพที่ 8 ต้นมะม่วง	27
ภาพที่ 9 ต้นมะยม	28
ภาพที่ 10 ต้นมะขาม	29
ภาพที่ 11 ต้นตาล	30
ภาพที่ 12 ต้นมะละกอ	31
ภาพที่ 13 กล้วยน้ำหว่า	32
ภาพที่ 14 ต้นลำไย	33
ภาพที่ 15 ต้นขนุน	34
ภาพที่ 16 สุนัข	36

บทที่ 1

บทนำ

ด้วยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเล็งเห็นความสำคัญของการ อนุรักษ์พันธุ์พืชทรงมีพระราชดำริบางประการเกี่ยวกับการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชความว่า “การสอน และอบรมให้เด็กมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์พืชพรรณนั้นควรใช้วิธีการ ปลูกฝังให้เด็กเห็นความงดงาม ความน่าสนใจ และเกิดความปิติที่จะทำให้การศึกษา และอนุรักษ์พันธุ์พืช ต่อไป การใช้วิธีการสอน การอบรมที่ทำให้เกิดความรู้สึกกลัวว่า หากไม่อนุรักษ์แล้วจะเกิดผลเสียเกิด อันตรายแก่ตนเองจะทำให้เด็กเกิดความเครียด ซึ่งจะเป็นผลเสียแก่ประเทศในระยะยาว” (สำเนางาน โครงการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช กุมารี (อพ.สธ.).ออนไลน์)

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ จัดเป็นสิ่งที่สำคัญซึ่งใช้เป็น จุดเริ่มต้นในการปลูกฝังให้เด็ก เยาวชน และประชาชนหันมาสนใจ และเห็นความสำคัญของการ อนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะพันธุกรรมพืชที่มีคุณค่าและสรรพคุณต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ต่อมนุษย์ มากมาย อันมีกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ กิจกรรมปกป้องพันธุกรรมพืช กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืช กิจกรรมปลูกรักษาพันธุกรรมพืชกิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืช กิจกรรมศูนย์ข้อมูล พันธุกรรมพืช กิจกรรมวางแผนพัฒนาพันธุ์พืช กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และ กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เมื่อมีการรวบรวมพรรณไม้จากต่างถิ่นมาปลูกเพิ่มขึ้น จึง กลายเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาธรรมชาติทางด้านพฤกษศาสตร์ไปโดยปริยาย อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ใน การศึกษาค้นคว้าทางด้านวิทยาศาสตร์ เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของผู้คนทั่วไปหรืออาจเป็นสถานที่ ท่องเที่ยว ที่ช่วยเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจของประเทศ อีกทางหนึ่งด้วย

องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ได้ดำเนินงานสนองพระราชดำริของสมเด็จพระกนิษฐาธิ ราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โดยการจัดตั้ง “ศูนย์อนุรักษ์พัฒนาทรัพยากร ท้องถิ่นตำบลนาคู” ซึ่งถือเป็นสื่อในการสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เพื่อให้เด็ก เยาวชน ประชาชนที่สนใจได้ใกล้ชิดกับพรรณไม้ชนิดต่าง ๆ ได้ค้นคว้าหาความรู้เห็น คุณค่าประโยชน์ และความ สวยงามของธรรมชาติอันจะนำไปสู่กระบวนการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชต่อไป นอกจากนี้ ในการลงพื้นที่ชุมชนยังถือเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กเยาวชน และประชาชนได้เข้าไปศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่น ในสาขาต่าง ๆ มีการจัดบันทึกวิเคราะห์จัดเก็บและมีกระบวนการในการนำเสนอเผยแพร่ข้อมูลเพื่อให้ สาธารณชนได้รู้เกี่ยวกับทรัพยากรและภูมิปัญญาของท้องถิ่น

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ได้ดำเนินการ เพื่อสนองพระราชดำริของพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ ทรงคาดหวังให้เด็ก เยาวชน และประชาชนได้มีโอกาสศึกษาพรรณไม้ เข้าใจและเห็นความสำคัญเกิดความ รักในต้นไม้ เกิดความเบิกบานใจที่ได้สัมผัสธรรมชาติ ได้อนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ในกิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เพื่อพัฒนาบุคลากรอนุรักษ์ และพัฒนาทรัพยากร

พันธกรรรมพีช โดยมีการใช้ประโยชน์จากพรรณไม้ในการสร้างบรรยากาศในชุมชนให้ร่มรื่นสบายตา กรองมลพิษ และช่วยให้รู้สึกผ่อนคลายทางด้านจิตใจ

จากเหตุผลตามที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รัชกาลที่ ๑๐ ทรงรับสั่งให้เก็บรวบรวม พรรณไม้ท้องถิ่นที่หายากใกล้สูญพันธุ์และรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีคุณค่ามีโอกาสน่าสนใจจะสูญหายไปอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ค่านิยมของมนุษย์ การช่วงชิงทรัพยากรภูมิปัญญา รวมถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อตอบสนองกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู่จึงได้ดำเนินการศึกษาและสำรวจสภาพความเป็นชุมชนวิถีชุมชนและภูมิปัญญาชุมชนของตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ด้วยการลงพื้นที่สำรวจ บ้านทีกและเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีชีวิตและเพื่อรักษาสภาพแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งเป็นการปลูกฝังให้มีความรู้และเข้าใจ เห็นคุณค่าของป่าไม้ทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความสำคัญตลอดจนรู้จักการอนุรักษ์และใช้ทรัพยากรเหล่านี้อย่างคุ้มค่าและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี ภูมิปัญญาให้อยู่ต่อไปอย่างยั่งยืน ทั้งยังเป็น การปลูกจิตสำนึก กระตุ้นส่งเสริมให้ทุกคนในท้องถิ่นรักถิ่นเกิดของตนเอง

ความสำคัญและที่มาของการสำรวจ

1. ผลการสำรวจทำให้ได้ข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นซึ่งเป็นข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นใน ด้านพันธุ์พืชและสัตว์ในชุมชน ความเป็นชุมชนวิถีชุมชนและภูมิปัญญาชุมชน
2. ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสำรวจในการ นำไปพัฒนาชุมชน ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลของชุมชนในการดำเนินแผนการพัฒนาชุมชนต่อไป

หลักการ

รู้ทรัพยากร เห็นความหลาย รู้ระบบฐาน

สาระสำคัญ

การสำรวจเก็บรวบรวมและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านกายภาพ ชีวภาพ รวมทั้งวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ของแต่ละท้องถิ่น ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน วิเคราะห์จัดทำเป็นระบบฐานข้อมูล

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านเขื่อนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่ อำเภอ นาแก จังหวัดนครพนม
2. เพื่อจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นบ้านเขื่อนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่ อำเภอ นาแก จังหวัด นครพนม

ขอบเขตของการศึกษา

ลำดับการดำเนินงาน

- 1) เก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
- 2) เก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น
- 3) เก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น
- 4) เก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน
- 5) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากพืชในท้องถิ่น
- 6) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากสัตว์ในท้องถิ่น
- 7) เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น
- 8) เก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น
- 9) เก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
- 10) จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

แนวทางการดำเนินงาน

ลำดับการดำเนินงาน 1 เก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่นของตน
2. เพื่อให้เห็นศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดทักษะในการสอบถาม รวบรวมข้อมูลและเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน

กระบวนการดำเนินงาน

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำเนินงานร่วมกับโรงเรียนอาจเป็นโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดการดูแลรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง หรือโรงเรียนที่ดำเนินการเรียนการสอนในเขตพื้นที่ ที่มีการสำรวจการเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
2. การสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ต้องได้ไม่น้อยกว่า 80 % ของจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด
3. สำรวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
4. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
5. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่นในใบงานที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 2 เก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบการประกอบอาชีพของบุคคลในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนลงพื้นที่สอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สำนักงานเกษตรอำเภอ สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพใน
ท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 3 เก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
สำนักงานเกษตรอำเภอ
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ใบงานที่ 3 การเก็บข้อมูลกายภาพในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 4 เก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมาของท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. วิถีชีวิต แสดงให้เห็นวิถีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น รอบวัน รอบสัปดาห์ รอบ
เดือน รอบปี
2. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
3. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน
วิถีชุมชน ในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 5 เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของพืชในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จาก

พืชในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 6. เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของสัตว์ในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของ

สัตว์ในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 7 เก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของชีวภาพอื่นๆในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่า ของชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สอบถามข้อมูลจากที่ทำการผู้ใหญ่ ที่ทำการกำนัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. บันทึกข้อมูล โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 7 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จาก

ชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 8 เก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนักถึงการสืบสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สํารวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สัมภาษณ์หรือสอบถามข้อมูลจากบุคคล เช่น ผู้อาวุโส ผู้รู้ในท้องถิ่น
3. โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 8 การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 9 เก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนักและอนุรักษ์ แหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. สำรวจแหล่งข้อมูล กำหนดประเด็นคำถามก่อนสอบถามข้อมูล
2. สัมภาษณ์หรือสอบถามข้อมูลจากบุคคล เช่น ผู้อาวุโส ผู้รู้ในท้องถิ่น
3. โดยการกำหนดให้ใช้ ใบงานที่ 9 การเก็บข้อมูลภูมิแหล่งทรัพยากรในท้องถิ่น

ลำดับการดำเนินงานที่ 10 จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของข้อมูลจากผลการเรียนรู้
2. เพื่อบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูล
3. เพื่อจัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

กระบวนการดำเนินงาน

1. รวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้องของข้อมูลจากผลการเรียนรู้ 9 ใบงาน
2. บันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูล
  - 2.1) ระบบฐานข้อมูลรูปแบบทะเบียน ใบงานที่ 5 6 7 8 และ 9
  - 2.2) ระบบฐานข้อมูลรูปแบบโปรแกรม หรือไฟล์ข้อมูลใบงานที่ 1 – 9
3. สรุปและรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินงานสำรวจเก็บรวบรวมงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น จัดทำรายงานผลการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นและจัดทำ CD/DVD

พื้นที่การสำรวจ

คือ บ้านเขานาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ระยะเวลาการสำรวจ

ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – เดือนเมษายน พ.ศ. 2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ฐานทรัพยากรท้องถิ่น หมายถึง ข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นในด้านความเป็นชุมชนวิถี ชุมชนและภูมิปัญญาชุมชน
2. ความเป็นชุมชน หมายถึง ประวัติความเป็นมาของชุมชนการตั้งถิ่นฐาน และแนวปฏิบัติ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น การใช้ทรัพยากรด้านอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค
3. วิถีชุมชน หมายถึง แนวทางในการดำเนินชีวิตความรู้เรื่องสังคมวัฒนธรรมความเป็นอยู่ ภูมิปัญญาของคนไทยการประพฤติปฏิบัติการศึกษาอบรมและการสืบทอดวัฒนธรรมจากอดีตถึง ปัจจุบัน

4. ภูมิปัญญาชุมชน หมายถึง ความรู้ความสามารถวิธีการผลงานที่คนในชุมชนได้ค้นคว้า รวบรวม และจัดเป็นความรู้ ถ่ายทอด ปรับปรุง จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง จนเกิดผลผลิตที่ดี งดงามมีคุณค่ามี ประโยชน์ สามารถนำมาแก้ไขปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตได้ ภูมิปัญญาจึงเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิตของ คนในชุมชน เช่น ภาษาและวรรณกรรม ประเพณี ศิลปวัตถุ และศิลปกรรม การแต่งกาย อาหาร เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำมหากิน ที่อยู่อาศัย สมุนไพร และการแพทย์แผนไทย

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่นบ้านเขื่อนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาสภาพความเป็นชุมชน วิถีชุมชน และภูมิปัญญา ท้องถิ่น ของบ้านเขื่อนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้สำรวจได้สำรวจ และศึกษาเอกสารและงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

1.1 ความสำคัญของการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริ กับนายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวังให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศ โดยพระราชทานให้โครงการสวนพระองค์ฯ สวนจิตรลดา ฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารพืชพรรณขึ้น

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ได้เริ่มดำเนินการโดยฝ่ายวิชาการโครงการสวนพระองค์ฯ สำหรับงบประมาณดำเนินงานนั้น สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อเป็นการประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้สนับสนุนให้กับโครงการสวนพระองค์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยจัดตั้งธนาคารพืชขึ้นในปี พ.ศ.2536 สำหรับเก็บรักษาพันธุกรรมพืชที่เป็นเมล็ดและเนื้อเยื่อ และสนับสนุนงบประมาณดำเนินงานทุกกิจกรรมของโครงการ พ.ศ. 2536 จนถึงปัจจุบัน

การดำเนินงานตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช ได้มีการกำหนดแนวทางและกรอบกิจกรรม 8 กิจกรรม ที่อยู่ภายใต้ 3 กรอบการดำเนินงาน

กรอบที่ 1 การเรียนรู้ทรัพยากร เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการพัฒนาและด้านการบริหารจัดการ ด้านปกป้องทรัพยากรของประเทศ จึงต้องมีการเรียนรู้ทรัพยากรในพื้นที่ป่าธรรมชาติดั้งเดิมที่ปกป้องรักษาไว้ โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงาน ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปกป้องพันธุกรรมพืช กิจกรรมที่ 2 กิจกรรมสำรวจเก็บรวบรวมพันธุกรรมพืช และกิจกรรมที่ 3 กิจกรรมปลูกรักษาพันธุกรรมพืช

กรอบที่ 2 การใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ศึกษาวิจัย และประเมินศักยภาพของทรัพยากรต่าง ๆ ใน อพ.สธ. ทั้งในด้านการพัฒนาและการบริหารจัดการให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อกัน รวมทั้งพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ อพ.สธ. ให้เป็นเอกภาพ สมบูรณ์ และเป็นปัจจุบัน โดยบรรลุจุดมุ่งหมายตามแนวพระราชดำริ โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงานได้แก่ กิจกรรมที่ 4 กิจกรรมอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พันธุกรรมพืช

กรอบที่ 3 การสร้างจิตสำนึกเพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ โดยเฉพาะเยาวชน นักเรียน นิสิตนักศึกษาและบุคคลทั่วไป ได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับพืชพรรณไม้ และการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชของประเทศ จนตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ของการอนุรักษ์ทรัพยากรที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาชนชาวไทย โดยมีกิจกรรมที่ดำเนินงาน ได้แก่ กิจกรรมที่ 7 กิจกรรม สร้างสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช และกิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช

1.2 ความสำคัญของการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น

กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้หน่วยงานต่างๆ เข้าร่วมสนับสนุนงานของ อพ.สธ. ในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบของทุนสนับสนุนหรือดำเนินงานที่เกี่ยวข้องและสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ของ อพ.สธ. โดยอยู่ในกรอบของแผนแม่บท อพ.สธ. นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้เยาวชนและประชาชนได้สมัครเข้ามาศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติในสาขาต่าง ๆ ตามความถนัดและสนใจ โดยมีคณาจารย์ผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาให้คำแนะนำ และให้แนวทางการศึกษา ได้แก่ ชมรมนักชีววิทยา อพ.สธ. และชมรมคณะปฏิบัติการ อพ.สธ. ซึ่งจะเป็นผู้นำในการถ่ายทอดความรู้และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรของประเทศให้แก่เยาวชนและประชาชนชาวไทยต่อไป โดยที่ อพ.สธ. ประสานงานหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริให้ดำเนินการในกิจกรรมนี้ โดยกำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานเป็นระยะๆ ละ 5 ปี ให้สอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานตามกรอบแผนแม่บทของ อพ.สธ. และจัดทำแผนประจำปีเฉพาะในส่วน of หน่วยงานตนเองให้ชัดเจน พร้อมทั้งวางแผน ปฏิบัติงานร่วมกันให้ชัดเจน ผ่านการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของหน่วยงานนั้น ๆ

2. แนวคิดการอนุรักษ์ทรัพยากร

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงมีสายพระเนตรยาวไกลทรงเห็นความสำคัญของการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชในปี พ.ศ. 2503 ทรงอนุรักษ์ต้นยางนาในปี พ.ศ. 2504 ทรงให้นำพรรณไม้จากภูมิภาคต่าง ๆ มาปลูกไว้ในสวนจิตรลดาเพื่อเป็นแหล่งศึกษาและทรงมีโครงการพระราชดำริที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์พัฒนาทรัพยากร พัฒนาแหล่งน้ำ การอนุรักษ์และพัฒนาดินอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เป็นการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้ากรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงสืบทอดพระราชปณิธานต่อ โดยมีพระราชดำริกับนายแก้วขวัญ วัชโรทัย เลขาธิการพระราชวัง ให้ดำเนินการอนุรักษ์พืชพรรณของประเทศโดย พระราชทานให้โครงการส่วนพระองค์ ๆ สวนจิตรลดา ฝ่ายวิชาการเป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งธนาคารพืชพรรณขึ้นในปี พ.ศ. 2536 - 2549 โดยรับทุนสนับสนุนจากสำนักงานกรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) และเป็นหน่วยงานขึ้นตรงกับเลขาธิการพระราชวัง ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2539 และต่อมาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 สำนักพระราชวัง ดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้ และให้ อพ.สธ. ดำเนินการแยกจากโครงการส่วนพระองค์ฯ สวนจิตรลดาตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

วิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

นวัตน์ ไตรรักษ์ (2549) หลักในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติแบ่งออกเป็นหลักใหญ่ๆ 2

ประเภท คือ การอนุรักษ์ทางตรงและการอนุรักษ์ทางอ้อม การอนุรักษ์ทางตรง มีอยู่หลายวิธีด้วยกัน ดังนี้

1. การปกป้องรักษา คุ้มครอง (Presevation) การปกป้องรักษา หมายถึง การรักษาทรัพยากรนั้นให้คงสภาพเดิมตามธรรมชาติ การอนุรักษ์แบบนี้มักใช้กับทรัพยากรที่หายาก เช่น สัตว์ที่หายาก วิถีชีวิตที่สหายงาม วิธีการนี้จำเป็นมาก เนื่องจากเป็นวิธีที่จะรักษาทรัพยากรให้คงอยู่ทั้งปริมาณและคุณภาพ เช่น การจัดอุทยานแห่งชาติ จะมีการรักษาพันธุ์สัตว์ พันธุ์ไม้ ตลอดจนธรรมชาติที่ดีวิธีหนึ่ง

2. การบูรณะ การปฏิสังขรณ์ การซ่อมแซม หรือการสร้างขึ้นมาใหม่ (Restoration) วิธีการอนุรักษ์แบบนี้ใช้กับทรัพยากรธรรมชาติได้หลายชนิด เช่น ป่าไม้ถูกทำลายไปอาจปลูกขึ้นทดแทน หรือสัตว์ป่าสงวนที่ถูกล่าจนเกือบสูญพันธุ์ ก็อาจช่วยขยายพันธุ์เพิ่มขึ้น หรือการบูรณะวัตถุโบราณให้อยู่ในสภาพที่ดี การอนุรักษ์วิธีนี้จะต้องคำนึงถึงสมดุลธรรมชาติด้วย ให้มีในปริมาณที่พอเหมาะ การบูรณะคล้ายกับการปกป้องรักษา เพื่อให้ทรัพยากรยังคงมีอยู่ตลอดไป

2.1 การปรับปรุงของเดิมให้มีประสิทธิภาพหรือมีประโยชน์มากกว่าเก่า วิธีการอนุรักษ์แบบนี้ถือหลักปรับปรุงทรัพยากรธรรมชาติให้ได้ผลผลิตสูงกว่าระดับธรรมชาติ เช่น การปรับปรุงบริเวณทะเลทราย ซึ่งเดิมไม่สามารถทำการเพาะปลูกได้ทำการเพาะปลูกได้และมีผลผลิตเพิ่มขึ้นหรือการสร้างเขื่อนกั้นน้ำ เพื่อให้สามารถใช้พื้นที่ในการเพาะปลูกได้มากขึ้นและมีประสิทธิภาพขึ้น การผลิตและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติบางอย่างเมื่อใช้หมดไปแล้วไม่สามารถสร้างขึ้นใหม่ได้ จึงควรใช้ทรัพยากรประเภทนี้อย่างมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ว่าจะเป็น ราก ใบ ดอก ผล หรือส่วนต่าง ๆ

2.2 การนำสิ่งอื่นมาใช้ทดแทนวิธีการนี้ใช้กับทรัพยากรที่มีมากมาทดแทนทรัพยากรที่มีน้อย ใช้ทรัพยากรที่หาง่ายแทนทรัพยากรที่หาได้ยาก วิธีนี้อาจประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาทดแทนก็ได้

2.3 การนำกลับมาใช้ใหม่ การอนุรักษ์ทรัพยากรแบบนี้ทำให้ลดการใช้ทรัพยากรลง แทนที่จะใช้ทรัพยากรใหม่อยู่ตลอดเวลา ก็เอาของเก่ากลับมาใช้ใหม่ เช่น ทรัพยากรประเภทโลหะต่าง ๆ หรือประเภทกระดาษและแก้ว เป็นต้น

2.4 การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใหม่ การอนุรักษ์แบบนี้จะช่วยลดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติลง เช่น การประดิษฐ์ของเทียมขึ้นมาใช้ การใช้ยางเทียมแทนทรัพยากรธรรมชาติบางอย่าง

2.5 การหาประโยชน์จากสิ่งที่เราได้เปล่าหรือลงทุนน้อย การอนุรักษ์แบบนี้ตัวอย่าง เช่น การผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานน้ำตกจะช่วยประหยัดน้ำมันในการผลิตไฟฟ้า การใช้ความร้อนจากดวงอาทิตย์ตากแห้งผลิตผลทางการเกษตรก็มีส่วนช่วยประหยัดน้ำมันหรือพลังงานอื่น ๆ ได้ เช่น การตรวจสอบปริมาณและคุณภาพของทรัพยากร การศึกษาถึงปริมาณและคุณภาพของทรัพยากร ทำให้เรารู้จักใช้

ทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด รู้จักใช้ทรัพยากรทดแทนและรู้จักบำรุงรักษาทรัพยากรนั้นให้มีคุณภาพที่ดีขึ้น

การอนุรักษ์ทางอ้อม ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสมบัติส่วนรวม ดังนั้นทุกคนควรร่วมมืออนุรักษ์ทรัพยากรโดยวิธีการต่างๆ เช่น 1) เอกชนควรให้ความร่วมมือในรูปแบบของสมาคมต่าง ๆ เช่น สมาคมสงวนพันธุ์สัตว์ป่าหรือโดยการให้ทุนสนับสนุนผู้ทำงานเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 2) รัฐบาลออกกฎหมายควบคุม กฎหมายที่จะต้องไม่เปิดโอกาสให้ผู้เห็นแก่ตัวเข้าไปทำลายประโยชน์ส่วนรวมได้ เจ้าหน้าที่รักษากฎหมายจะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัดจึงจะเกิดผลดีในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 3) ให้การศึกษาทำให้คนในสังคมมีความรู้ ความรับผิดชอบ รู้ถึงประโยชน์และโทษของการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อจะได้ช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้คงอยู่หรือใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม

บทที่ 3

อุปกรณ์และวิธีการ

การสำรวจและรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น และการจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านแขนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เป็นการศึกษาข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน การประกอบอาชีพ ข้อมูลด้านกายภาพ ประวัติหมู่บ้าน วิถีชุมชน การใช้ประโยชน์ของพืช การใช้ประโยชน์ของสัตว์ การใช้ประโยชน์ของชีวภาพอื่นๆ ภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดีในบ้านแขนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้สำรวจได้ดำเนินการสำรวจตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

อุปกรณ์ที่ใช้ในการสำรวจ

1. ดินสอ
2. ปากกา
3. กระดาษ
4. สายวัด
5. ตลับเมตร
6. กล้องถ่ายรูป
7. โทรศัพท์มือถือ
8. ใบงาน
9. เอกสารที่เกี่ยวข้อง

การบริหารจัดการในการสำรวจและรวบรวมข้อมูล

1. ประชุมวางแผนการดำเนินงาน
2. แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อมอบหมายงาน
3. เตรียมวัสดุอุปกรณ์และเอกสารที่เกี่ยวข้อง
4. ทำหนังสือแจ้งหมู่บ้าน
5. ประชุมชี้แจงในหมู่บ้าน
6. ลงพื้นที่สำรวจและรวบรวมข้อมูล
7. จัดทำรูปเล่มรายงานผลการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงาน

วิธีการในงานที่ 1 เรื่องการเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
  - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
  - 1.2 ประชาชนชาวบ้าน
  - 1.3 ผู้รู้ในชุมชนที่อยู่มานาน
  - 1.4 หน่วยงานในท้องถิ่นนั้น /บ้าน วัด โรงเรียน รพ.สต.
2. การสืบค้นข้อมูล
  - 2.1 ทะเบียนราษฎรจากอำเภอ
  - 2.2 แผนพัฒนาท้องถิ่น
  - 2.3 แผนชุมชน
  - 2.4 ระบบสารสนเทศ
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
  - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการในงานที่ 2 เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
  - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
  - 1.2 ประชาชนในหมู่บ้าน
2. การสืบค้นข้อมูล
  - 2.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
  - 2.2 ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน
  - 2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล
  - 2.4 website
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
  - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการในงานที่ 3 เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
  - 1.1 ผู้นำหมู่บ้านและประชาชน
2. การสืบค้นข้อมูล
  - 2.1 สำนักงานเกษตรอำเภอ/สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ/สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
  - 2.2 ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน
  - 2.3 องค์การบริหารส่วนตำบล

3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล

3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลพื้นฐาน

วิธีการใบงานที่ 4 เรื่อง การเก็บข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

1. วิธีการสัมภาษณ์

1.1 ผู้นำหมู่บ้าน

1.2 ประชาชนชาวบ้าน

2. การสืบค้นข้อมูล

2.1 องค์กรบริหารส่วนตำบล

3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล

3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สอบถาม/สัมภาษณ์ข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน และวิถีชุมชน

3.2 ลงพื้นที่เพื่อร่วมกิจกรรมในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์พืชในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์

1.1 ผู้นำหมู่บ้าน

1.2 ประชาชนชาวบ้าน

1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน เจ้าของพืช

2. การสืบค้นข้อมูล

2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต

3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล

3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลการใช้ประโยชน์พืช

3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 5

3.3 นำข้อมูลพืช จัดทำทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์

1.1 ผู้นำหมู่บ้าน

1.2 ประชาชนชาวบ้าน

1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน เจ้าของสัตว์หรือผู้มีอาชีพเลี้ยงสัตว์

2. การสืบค้นข้อมูล

2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต

3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล

3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์

- 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 6
- 3.3 นำข้อมูลสัตว์ จัดทำทะเบียนสัตว์ในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 8 เรื่อง การเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
  - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
  - 1.2 ปราชญ์ชาวบ้าน
  - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้านเจ้าของภูมิปัญญา
2. การสืบค้นข้อมูล
  - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
  - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น
  - 3.2 สรุปและบันทึกข้อมูลลงใบงานที่ 8
  - 3.3 นำข้อมูลภูมิปัญญาที่ได้จัดทำทะเบียนภูมิปัญญาในชุมชน

วิธีการใบงานที่ 9 เรื่อง การเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

1. วิธีการสัมภาษณ์
  - 1.1 ผู้นำหมู่บ้าน
  - 1.2 ปราชญ์ชาวบ้าน
  - 1.3 ผู้รู้ในหมู่บ้าน ผู้อาวุโสในท้องถิ่น
2. การสืบค้นข้อมูล
  - 2.1 ระบบสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต
  - 2.2 องค์การบริหารส่วนตำบล
  - 2.3 สำนักงานวัฒนธรรมอำเภอ วัด
3. ลงพื้นที่เก็บข้อมูล
  - 3.1 ผู้รับผิดชอบลงพื้นที่สำรวจข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

1. การวางแผนด้านข้อมูล ผู้ศึกษาได้วางแผนเก็บข้อมูลการสำรวจเก็บรวบรวมทรัพยากรท้องถิ่น ดังนี้
  - 1.1 ฐานทรัพยากรท้องถิ่นเป้าหมาย คือ บ้านเขนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยกำหนดพื้นที่สำรวจทั้งหมู่บ้านในปีงบประมาณ 2566 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงลึกละเอียดและถูกต้องครบถ้วน

1.2 เริ่มสำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านแสนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ – เมษายน 2566

1.3 นำแบบเก็บรวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น 9 ใบงาน มาวิเคราะห์เป็นประเด็นต่าง ๆ เพื่อนำไปสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลทางภาคสนาม โดยมีหัวข้อสำคัญตามลำดับใบงาน ดังนี้

ใบงานที่ 1 การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

ใบงานที่ 2 การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

ใบงานที่ 3 การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

ใบงานที่ 4 การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน วิถี ชุมชน

ใบงานที่ 5 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น ทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน

ใบงานที่ 6 การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์สัตว์ในท้องถิ่น ทะเบียนพันธุ์สัตว์ในชุมชน

ใบงานที่ 7 การสำรวจเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ชีวภาพอื่นๆ ทะเบียนชีวภาพอื่นๆ ใน

ชุมชน

ใบงานที่ 8 การเก็บรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น

ใบงานที่ 9 การรวบรวมข้อมูลแหล่งทรัพยากรธรรมชาติและโบราณคดี

1.4 จัดการประชุมหมู่บ้าน เพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานสำรวจและเก็บ รวบรวมข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นในบ้านแสนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

2. การศึกษาข้อมูลจากเอกสารและบุคคล ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าหาความรู้จากเอกสารทาง วิชาการ ตำรา และข้อมูลจากบุคคลในพื้นที่เพื่อให้เกิดความชัดเจนและมั่นใจ เพื่อความมั่นใจในการรวบรวมข้อมูล สำหรับเป็นฐานข้อมูลของชุมชนต่อไป

3. การศึกษาและสำรวจข้อมูลเบื้องต้นในพื้นที่เป้าหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู ได้เข้าไปในพื้นที่เพื่อรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่และเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์การศึกษาให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ ตลอดจนได้ติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน ผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามประเด็นที่จะทำการศึกษา

บทที่ 4 ผลการสำรวจ

บ้านแซนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ตั้งอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะอากาศร้อนและแห้งแล้ง อากาศแบ่งออกเป็น 3 ฤดู คือ ฤดูหนาว จะเริ่มต้นเดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ฤดูร้อนเริ่มเดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม ฤดูฝน เริ่มเดือนมิถุนายน ถึงเดือนตุลาคม

ข้อมูลทั่วไป

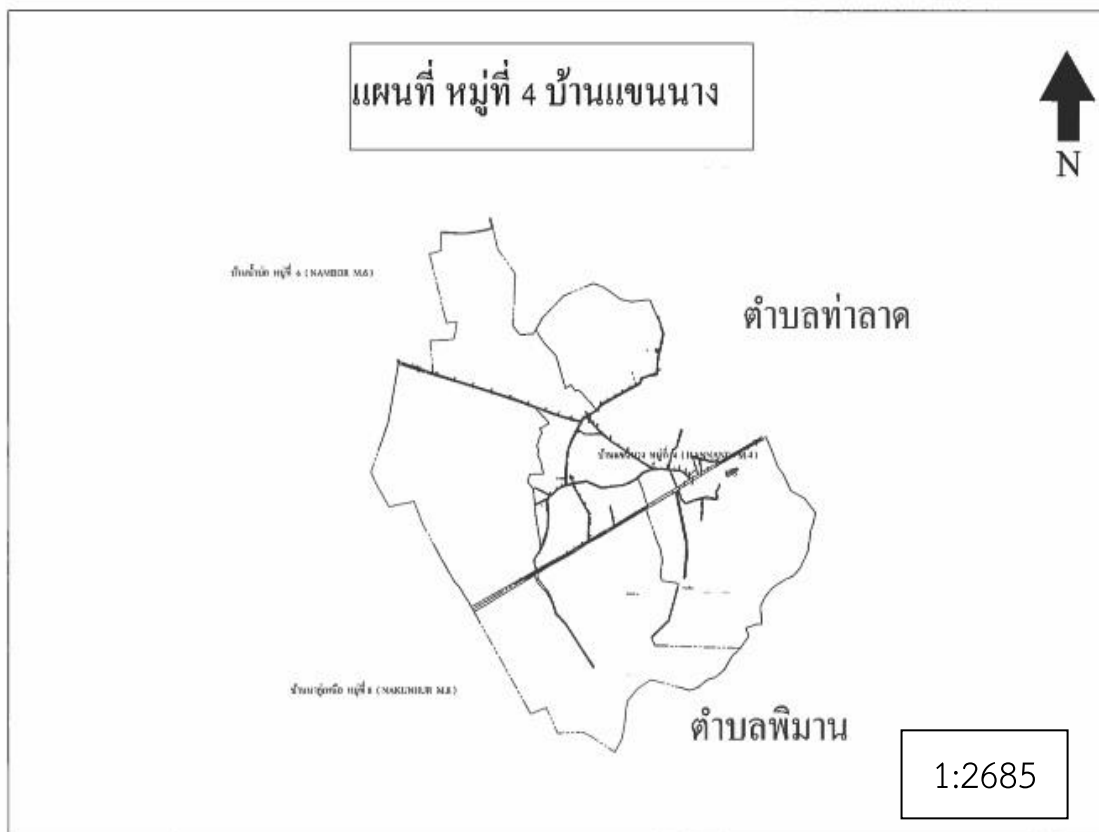
ชื่อหมู่บ้าน (ทางการ) บ้านแซนนาง

ชื่อหมู่บ้าน (ที่ชาวบ้านเรียก) บ้านแซนนาง

ที่ตั้ง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

เส้นทางหลวงท้องถิ่น สายหนองหอย-แซนนาง

พิกัดภูมิศาสตร์ ละติจูด 16.981977 N ลองจิจูด 104.571408 E

ภาพที่ 1 แสดงแผนที่หมู่บ้าน

ข้อมูลทางศาสนา นับถือศาสนาพุทธ มีวัด 2 แห่ง เจ้าอาวาส 1 รูป มีพระภิกษุสงฆ์ 4 รูป

จำนวนประชากร หมู่ที่ 4 จำนวน 163 ครัวเรือน

จำนวนประชากร 602 คน ชาย 303 คน หญิง 299 คน

- อายุ 0 – 14 ปี 104 คน ชาย 55 คน หญิง 49 คน
- อายุ 15 – 25 ปี 81 คน ชาย 43 คน หญิง 38 คน
- อายุ 26 – 49 ปี 225 คน ชาย 105 คน หญิง 120 คน
- อายุ 50 – 59 ปี 89 คน ชาย 55 คน หญิง 34 คน
- อายุ 60 ปี ขึ้นไป 103 คน ชาย 45 คน หญิง 58 คน

ข้อมูลสถานศึกษาที่เปิดให้บริการ ระดับประถมศึกษา 1 แห่ง

สถานศึกษา

ชื่อสถานศึกษา โรงเรียนบ้านแขนนาง

ชื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา/หัวหน้าสถานศึกษา นายไทพนา ป้อมหิน

จำนวนครู 5 คน

จำนวนนักเรียน 45 คน นักเรียนชาย 25 คน นักเรียนหญิง 20 คน

ภาพที่ 2 แสดงสถานศึกษา

การประกอบอาชีพ

ด้านเกษตรกรรม

พื้นที่ทำนา 1,365 ไร่ 73 ครัวเรือน

ภาพที่ 3 แสดงพื้นที่การทำนา

พื้นที่ทำสวน 24 ไร่ 9 ครัวเรือน

1. พริก	จำนวน 21	ไร่
2. มะระ	จำนวน 2	ไร่
3. แตง	จำนวน 1	ไร่

พื้นที่ทำไร่ 12 ไร่ จำนวน 5 ครัวเรือน

1. ยางพารา	จำนวน 12	ไร่

ภาพที่ 4 แสดงพืชสวน พืชไร่

ปศุสัตว์

จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยรวม

โค 90 ตัว

สุกร 3 ตัว

เป็ด 18 ตัว

ไก่ 120 ตัว

กระป๋อง 30 ตัว

อื่นๆ - ตัว

ภาพที่ 5 แสดงสัตว์ในพื้นที่

การประกอบอาชีพด้านพาณิชย์ มีร้านค้าต่างๆ จำนวน 3 แห่ง และโรงสีข้าว 3 แห่ง

ภาพที่ 6 แสดงร้านค้าในชุมชน

สภาพภูมิประเทศและสังคมพืช

สภาพภูมิประเทศ พื้นที่เป็นที่ลุ่ม ทิศเหนือติดบ้านนาสีนวล หมู่ที่ 5 ตำบลพระซอง ทิศใต้ติดบ้านปากบัง หมู่ที่ 2 ตำบลพิมาน ทิศตะวันออกติดบ้านวังยาง หมู่ที่ 5 ตำบลท่าลาด ทิศตะวันตกติดบ้านนาคูเหนือ หมู่ที่ 8 ตำบลนาคู่

สังคมพืช พืชเศรษฐกิจที่พบส่วนใหญ่คือ ข้าว รองลงมาคือยางพารา และพริก ส่วนไม้ผลและไม้ยืนต้นพบส่วนใหญ่มีมะม่วง ลำไย

ลักษณะดิน

กลุ่มชุดดินที่ 6 ลักษณะและสมบัติดิน เป็นดินสีมาก ดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีน้ำตาล มีจุดประสีน้ำตาลแก่หรือสีน้ำตาลปนเหลือง ดินล่างเป็นดินเหนียวปนทรายแป้งหรือดินเหนียว สีเทาอ่อน สีน้ำตาลปนเทาจางหรือสีเทา มีจุดประสีแดงของศิลาแลงอ่อนในดินล่างปริมาณ 5-50 % โดยปริมาตร ภายในความลึก 150 ซม. จากผิวดิน อาจพบก้อนเหล็กและแมงกานีสสะสมในดินล่าง ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ในดินบนและเป็นกรดจัดมาก (pH 4.5-5.0) ในดินล่าง

แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำชลประทาน

14.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ

หนองชื่อ หนองแล้ง (มีน้ำตลอดปี)

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหนอง)

ละติจูด (Latitude) 16.974035N

ลองจิจูด (Longitude) 104.566512E

ขนาด ความกว้าง 210 เมตร

ความยาว 300 เมตร

หนองชื่อ หนองหญ้าฆ่า (มีน้ำเป็นฤดูกาล)

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหนอง)

ละติจูด (Latitude) 16.987353N

ลองจิจูด (Longitude) 104.563555E

ขนาด ความกว้าง 22 เมตร

ความยาว 150 เมตร

หนองชื่อ หนองกำใน (มีน้ำเป็นฤดูกาล)

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหนอง)

ละติจูด (Latitude) 16.987361N

ลองจิจูด (Longitude) 104.563564E

ขนาด ความกว้าง 35 เมตร

ความยาว 170 เมตร

ภาพที่ 7 แสดงแหล่งน้ำธรรมชาติ

ปริมาณและคุณภาพน้ำ

ปริมาณความต้องการใช้น้ำเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่

- น้ำแห้งในช่วงเดือน มกราคม - มิถุนายน

- น้ำท่วมในช่วงเดือน สิงหาคม - กันยายน

คุณภาพของน้ำ น้ำสะอาดไม่มีปัญหาการปนเปื้อน

อุณภูมิ

เช้า	29	องศาเซลเซียส
เที่ยง	38	องศาเซลเซียส
เย็น	37	องศาเซลเซียส
สูงสุด	41	องศาเซลเซียส
ต่ำสุด	28	องศาเซลเซียส

ณ พื้นที่เก็บโดยรวมต่อวัน

ความเข้มแสง

เช้า	2333	ลักซ์
เที่ยง	9054	ลักซ์
เย็น	4807	ลักซ์

สรุปข้อมูลประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

บ้านแสนนาง มีประวัติเล่าขานกันมา ในช่วงที่ประเทศลาวเกิดสงครามทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน ส่วนหนึ่งได้ข้ามแม่น้ำโขงมาเพื่อหนีภัยสงคราม และได้มาลงหลักปักฐาน ณ พื้นที่ใกล้กับที่ตั้งหมู่บ้านในปัจจุบัน ได้มีการสร้างบ้านเรือนและขยายเรื่อยมาจนหลายปีต่อมาได้เกิดโรคระบาด มีผู้คนล้มตายจำนวนมาก ทำให้คนที่เหลืออพยพย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากที่เดิมนัก มีการสร้างวัดอีกที่และตอนนั้นยังไม่ได้ชื่อหมู่บ้าน ในเวลาต่อได้พบว่าบริเวณหมู่บ้านมีต้นไม้ใหญ่ ขนาดสี่คนโอบ ชาวบ้านเรียกต้นไม้นี้ว่าไม้แสนนาง ที่บริเวณที่ตั้งวัดดอนสิม จึงได้ตั้งชื่อบ้านว่าบ้านแสนนาง และในช่วงประมาณปี พ.ศ.2425 ชาวบ้านได้สร้างวัดแห่งใหม่ คือวัดศรีวิชัยมงคล และเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านจนถึงในปัจจุบัน

ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแสนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู้ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

บันทึกข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

บ้านแสนนาง มีต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งขนาดสี่คนโอบ ชาวบ้านเรียกต้นไม้นี้ว่าไม้แสนนาง และเอามาตั้งเป็นชื่อหมู่บ้าน คือบ้านแสนนาง

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

นายภยัณณิ แสงชัย อายุ 48 ปี อาชีพ ทำนา

บ้านเขื่อนนาง บ้านเลขที่ 125 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ชื่อหมู่บ้าน บ้านเขื่อนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

บันทึกข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

บ้านเขื่อนนาง มีต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งขนาดสี่คนโอบ ชาวบ้านเรียกต้นไม้ต้นนั้นว่าไม้เขื่อนนาง และเอามาตั้งเป็นชื่อหมู่บ้าน คือบ้านเขื่อนนาง จนถึงปัจจุบัน

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 2)

นางวิไลย์ ไชยตันเทือก อายุ 61 ปี อาชีพ ทำนา

บ้านเขื่อนนาง บ้านเลขที่ - หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

สรุปวิถีชีวิตหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ชาวบ้านในหมู่บ้านเขื่อนนาง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ทำนา ทำไร่ ทำสวน เนื่องจากในเขตหมู่บ้าน บางส่วนมีคลองชลประทาน จึงทำให้มีน้ำสำหรับทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี ชาวบ้านส่วนหนึ่งทำอาชีพ ประมงพื้นบ้านโดยอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่นลำน้ำบัง ลำน้ำก่า และบางส่วนเพาะเลี้ยงเองในบ่อดิน

ข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

วิถีชีวิตรอบวัน ตื่นนอนประมาณ 04.00 น. – 05.00 น. ในฤดูทำนา ไถเตรียมแปลง หวานเมล็ด ใสปุ๋ย กำจัดวัชพืช เกี่ยวข้าว ตากข้าว แล้วย้ายขึ้นยุ้งฉาง

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์ ตัดหญ้า ตกแต่งคันทนา

วิถีชีวิตเดือน ใสปุ๋ยข้าว

วิถีชีวิตรอบปี ขายข้าว ร่วมบุญประเพณีที่ทางหมู่บ้านจัดขึ้น

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

นายคำสอน ไชยตันเทือก อายุ 52 ปี อาชีพ ทำนา

บ้านเขื่อนนาง บ้านเลขที่ 111 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

ข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

วิถีชีวิตประจำวัน ตื่นนอนประมาณ 04.00 น. – 05.00 น. นั่งข้าว ใส่บาตร ทำกับข้าว รับประทาน อาหารเช้า ปลุกผักสวนครัว เช่น มะเขือ โหระพา หอม มะเขือเทศ ฯลฯ กำจัดวัชพืช รดน้ำ ใส่ปุ๋ย พรวนดิน ปลูกรอบบ้าน เพื่อไว้รับประทานหากเหลือจะนำไปขายและรับจ้างเกี่ยวข้าวใน ฤดูเก็บเกี่ยว

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์ พรวนดินพืชสวนครัว กำจัดวัชพืช

วิถีชีวิตเดือน ใส่ปุ๋ยผักสวนครัว กำจัดวัชพืช กำจัดแมลง ปลุกผักสวนครัวอย่างอื่นเพิ่มเติม ถ้าพืชเดิม ไม่ให้ผลผลิตแล้ว

วิถีชีวิตรอบปี ร่วมบุญประเพณีที่ทางหมู่บ้านจัดขึ้น เช่น ทำบุญปีใหม่ สงกรานต์ บุญเบิกบ้าน บุญ กฐิน ฯลฯ

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 2)

นายสำลวย ไชยตันเทือก อายุ 53 ปี อาชีพ ทำนา

บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 103 หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

วิถีชีวิตหมู่บ้านแขนนาง

ที่ตั้ง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม

เดือนมกราคม บุญกองข้าว เชื่อว่าเป็นการรวมตัวทำบุญกุ้มข้าว เสริมความเป็นสิริมงคล ข้าวอุดม สมบูรณ์ตลอดปี

เดือนกุมภาพันธ์ บุญข้าวจี

เดือนมีนาคม บุญพระเวส/บุญพะเวด/บุญมหาชาติ นิยมจัดขึ้นในเดือนสี่ (ช่วงเดือน มีนาคม) เป็น ประเพณีการบริจาคทาน

เดือนเมษายน ประเพณีสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ สรงน้ำพระ

เดือนพฤษภาคม บุญบั้งไฟ เพื่อบูชาพระยาแถน ให้ฝนตกถูกต้องตามฤดูกาล และเริ่มฤดูทำนา

เดือนมิถุนายน ทำนา ไถนา หว่านกล้า ดำนา

เดือนกรกฎาคม เข้าพรรษา ทำบุญ ตักบาตร ฟังธรรม ถวายเทียนพรรษา

เดือนสิงหาคม บุญห่อข้าวประดับดิน

เดือนกันยายน บุญข้าวสาก โดยนำข้าวสากไปถวายพระ และวางไว้บริเวณวัดเพื่ออุทิศ ส่วนกุศล ให้กับญาติที่ล่วงลับไปแล้ว

เดือนตุลาคม บุญออกพรรษา นำข้าวสาร อาหารแห้งไปตักบาตร

เดือนพฤศจิกายน บุญกฐิน ประเพณีลอยกระทง ชาวบ้าน เก็บเกี่ยวข้าวในนา

เดือนธันวาคม เตรียมบุญขึ้นปีใหม่

การสำรวจและการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น บ้านแขนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในปีงบประมาณ 2566 พบพืช 8 ชนิด คือ ต้นมะม่วง ต้นมะยม ต้นมะขาม ต้นตาล ต้นมะละกอ ต้นกล้วย ต้นลำไยและต้นขนุน โดยมีข้อมูลพืชดังนี้

1. ชื่อชนิดพืช มะม่วง วิทยาศาสตร์ *Mangifera indica* L. วงศ์ ANACARDIACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-11-075/26 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช เป็นไม้ต้นขนาดกลาง ใบโตยาว ปลายแหลม ขอบใบเรียบ ใบอ่อนมีสีแดง ออกดอกเป็นช่อปลายกิ่ง ดอกขนาดเล็กสีขาว ผลอ่อนมีสีเขียว ผลสุกมีสีเหลือง เมล็ดแบน เปลือกหุ้มเมล็ดแข็ง

บริเวณที่พบ บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 155 หมู่ที่ 4 ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.591357 N ลองจิจูด (Longitude) 104.341120 E

อายุประมาณ 4 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.63 เมตร ความสูง 5 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลสามารถนำมากินทั้งดิบทั้งสุก สามารถนำมาทำอาหารได้ทั้งคาวหวาน เช่น ยำมะม่วง มะม่วงกวน ข้าวเหนียวมะม่วง

ยารักษาโรค ใช้กับคน มะม่วงดิบมีสรรพคุณ ช่วยป้องกันหวัด ลดเลือดออกตามไรฟัน แก้ร้อนใน

ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางบุญศรี เกษแก้ว อายุ 63 ปี อาชีพ ทำนา

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 155 หมู่ที่ 4 ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางบุญศรี เกษแก้ว อายุ 63 ปี อาชีพ ทำนา

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 155 หมู่ที่ 4 ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม

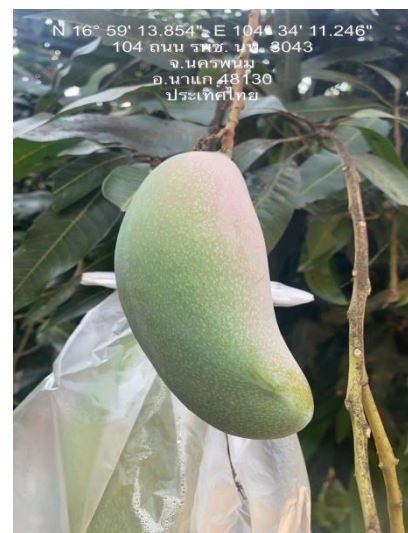
ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบด้านหน้า

ผล

ภาพที่ 8 ต้นมะม่วง รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-075/26

2. ชื่อชนิดพืช หมากยม (มะยม) วิทยาศาสตร์ *Phyllanthus acidus* (L.) Skeels
วงศ์ PHYLLANTHACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-022/10 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช เป็นไม้พุ่มขนาดกลาง มีใบดก ส่วนดอกมีสีขาวอมเหลือง มีผลสีเขียว
อ่อน มีรสเปรี้ยว

บริเวณที่พบ บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 130 หมู่ที่ 4 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.982622N ลองจิจูด (Longitude) 104.572157E

อายุประมาณ 10 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.47 เมตร ความสูง 6 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลมีรสเปรี้ยว นำมาแปรรูปเป็นขนมของว่าง

ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางอภิญา ธนโสภณ อายุ 46 ปี อาชีพ นักการเมืองท้องถิ่น, เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 130 หมู่ที่ 4 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางอภิญา ธนโสภณ อายุ 46 ปี อาชีพ นักการเมืองท้องถิ่น, เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 130 หมู่ที่ 4 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบด้านหน้า

ผล

ภาพที่ 9 หมากยม รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-022/10

3. ชื่อชนิดพืช หมากขาม วิทยาศาสตร์ *Tamarindus indica* วงศ์ FABACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-014/20 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช ไม้ต้นขนาดกลางถึงใหญ่ แตกกิ่งก้านสาขาจำนวนมาก ใบมีขนาดเล็ก ดอกมีสีขาวและสีส้ม เปลือกลำต้นมีลักษณะขรุขระ

บริเวณที่พบ บ้านแขนนาง เลขที่ 126 หมู่ที่ 4 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.986334 N ลองจิจูด (Longitude) 104.569295 E

อายุประมาณ 20 ปี เส้นรอบวงลำต้น 1.15 เมตร ความสูง 12 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลรับประทานได้ทั้งเมล็ด และสามารถนำมาแปรรูป เช่น มะขามเปียก แซ่อิม
ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นายพยั บ วงศ์คำดี อายุ 45 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 126 หมู่ที่ 4 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นายพยั บ วงศ์คำดี อายุ 45 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 126 หมู่ที่ 4 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบด้านหน้า

ภาพที่ 10 หมากขาม รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-014/20

4. ชื่อชนิดพืช หมากตาล วิทยาศาสตร์ *Borassus flabellifer* L. วงศ์ ARECACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-080/6 ลักษณะวิสัย ปาล์ม

ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นเดี่ยว ไม่แตกกิ่งก้านสาขา ใบเป็นกาบขนาดใหญ่มีลักษณะเหมือนใบพัด ผลเนื้อในสีขาว พอสุกเป็นสีเหลือง

บริเวณที่พบ บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 147 หมู่ที่ 4 ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.986332N ลองจิจูด (Longitude) 104.569295 E

อายุประมาณ 18 ปี เส้นรอบวงลำต้น 1.80 เมตร ความสูง 6 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลแก่ปานกลางสามารถรับประทานเนื้อในแบบสดได้ ผลสุกนำเป็นส่วนผสมขนม

ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผลและพืชเส้นใย

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางสาวรัชณี ไชยตันเทือก อายุ 42 ปี อาชีพ ทำนา

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 147 หมู่ที่ 4 ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางสาวรัชณี ไชยตันเทือก อายุ 42 ปี อาชีพ ทำนา

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 147 หมู่ที่ 4 ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบด้านหน้า

ภาพที่ 11 หมากตาล รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-080/6

5. ชื่อชนิดพืช หมากหุ้ง (มะละกอ) วิทยาศาสตร์ *Carica papaya* L. วงศ์ CARICACEAE
 รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-058/5 ลักษณะวิสัย ไม้ล้มลุก
 ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นตรง มีใบแผ่กว้าง ก้านใบยาว ผลดิบสีเขียว เมื่อสุกจะมีสีเหลือง
 บริเวณที่พบ บ้านแขนนาง เลขที่ 127 หมู่ที่ 4 ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม
 พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.591396N ลองจิจูด (Longitude) 104.341118 E
 อายุประมาณ 6 เดือน เส้นรอบวงลำต้น 0.10 เมตร ความสูง 1.16 เมตร
 สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น
 การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลสุกรับประทานเป็นผลไม้ ผลดิบใช้ประกอบอาหาร เช่น ส้มตำ หรือยำ
 ยารักษาโรค ใช้กับคน ผลสุก มีสรรพคุณแก้ท้องผูก
 ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผลและพืชผักพื้นเมือง ผักสวนครัว
 เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางสาวหยุด ไชยตันเทือก อายุ 60 ปี อาชีพ ทำนา
 ชื่อหมู่บ้าน บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 127 หมู่ที่ 4 ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางสาวหยุด ไชยตันเทือก อายุ 60 ปี อาชีพ ทำนา
 ชื่อหมู่บ้าน บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 127 หมู่ที่ 4 ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบด้านหน้า

ใบด้านหลัง

ภาพที่ 12 มะละกอ (หมากหุ้ง) รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-058/5

6. ชื่อชนิดพืช กล้วยน้ำหว่า วิทยาศาสตร์ *Musa paradisiaca* L. วงศ์ MUSACEAE

รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-055/2 ลักษณะวิสัย ไม้ล้มลุก

ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นตรง มีใบแผ่กว้าง ก้านใบยาว ผลมีลักษณะเป็นหวี ผลดิบสีเขียว เมื่อสุกจะมีสีเหลือง

บริเวณที่พบ บ้านแซนนาง บ้านเลขที่ 161 หมู่ที่ 4 ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.591396N ลองจิจูด (Longitude) 104.3411185 E

อายุประมาณ 4 เดือน เส้นรอบวงลำต้น 0.27 เมตร ความสูง 0.96 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลสุกรับประทานเป็นผลไม้ ผลดิบถึงห้ามใช้แปรรูปเป็นขนมขบเคี้ยว

ยารักษาโรค ใช้กับคน ผลสุก มีสรรพคุณแก้ท้องผูก

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม ต้นกล้วยนิยมนำมาใช้ในงานมงคล งานบุญ ประเพณี เช่น แห่ขันหมาก กฐิน ผ้าป่า

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา ใบตองนำมาทำพานบายศรี

ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผลและพืชผักพื้นเมือง ผักสวนครัว

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางสาวบุศกร ไชยตันเทือก อายุ 44 ปี อาชีพ ทำนา

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแซนนาง บ้านเลขที่ 161 หมู่ที่ 4 ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางสาวบุศกร ไชยตันเทือก อายุ 44 ปี อาชีพ ทำนา

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแซนนาง บ้านเลขที่ 161 หมู่ที่ 4 ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบด้านหน้า

ใบด้านหลัง

ภาพที่ 13 กล้วยน้ำหว่า รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-055/2

7. ชื่อชนิดพืช ลำไย วิทยาศาสตร์ *Dimocarpus longan* Lour วงศ์ SAPINDACEAE
 รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-017/8 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น

ลักษณะเด่นของพืช เป็นไม้พุ่มขนาดกลางถึงใหญ่ ลำต้นแข็งแรง มีใบหนาทึบ ผลมีลักษณะ
 เป็นพวง ลูกกลมสีน้ำตาลสหวานจัด

บริเวณที่พบ บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 30 หมู่ที่ 4 ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม
 พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.987650N ลองจิจูด (Longitude) 104.569472 E

อายุประมาณ 3 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.56 เมตร ความสูง 6 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลสุกรับประทานเป็นผลไม้ หรือทำเป็นของหวาน หรือแปรรูปเป็นอาหาร
 กระบอง

ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางอุดม ศรีบุญเรือง อายุ 40 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแขนนางบ้านเลขที่ 30 หมู่ที่ 4 ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางอุดม ศรีบุญเรือง อายุ 40 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแขนนางบ้านเลขที่ 30 หมู่ที่ 4 ต.นาคู่อ.นาแก จ.นครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบด้านหน้า

ใบด้านหลัง

ภาพที่ 14 ลำไย รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-017/8

8. ชื่อชนิดพืช หมากมี (ขนุน) วิทยาศาสตร์ *Artocarpus heterophyllus* Lam.

วงศ์ MORACEAE รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-003/10 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น
ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นตรงผิวลำต้นและกิ่ง มียางสีขาว ใบสีเขียวเข้ม ผลมีลักษณะเป็น
หนามเล็กๆ

บริเวณที่พบ บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 37 หมู่ที่ 4 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)

ละติจูด (Latitude) 16.982553N ลองจิจูด (Longitude) 104.572145 E

อายุประมาณ 3 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.31 เมตร ความสูง 6 เมตร

สถานภาพ เป็นพืชที่พบทั่วไป จำนวนที่พบ 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น

อาหาร ผลสุกรับประทานเป็นผลไม้ หรือทำเป็นของหวาน

ความสำคัญของพืช เป็นพืชไม้ผล

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล นางจำปา วงศ์ศรีชา อายุ 51 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 37 หมู่ที่ 4 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางจำปา วงศ์ศรีชา อายุ 51 ปี อาชีพ เกษตรกร

ชื่อหมู่บ้าน บ้านแขนนาง บ้านเลขที่ 37 หมู่ที่ 4 ต.นาคู อ.นาแก จ.นครพนม

ลักษณะวิสัย

ลำต้น

ใบด้านหน้า

ใบด้านหลัง

ภาพที่ 15 หมากมี รหัสพรรณไม้ 8-6480705-04-003/10

ภาพที่ 16 สุนัข (หมา) รหัสพันธุ์สัตว์ 8-6480705-04-010/3

ส่วนการสำรวจและการเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากชีวภาพอื่นๆ ในท้องถิ่น เก็บข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น และเก็บข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น บ้านเขื่อนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ในปีงบประมาณ 2566 ไม่พบ ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ชีวภาพอื่นๆ แหล่งทรัพยากรและโบราณคดีในท้องถิ่น

บทที่ 5

สรุปผลการสำรวจ

การสำรวจและรวบรวมฐานทรัพยากรท้องถิ่น เป็นการศึกษาที่มุ่งค้นคว้าสภาพความเป็น ชุมชนวิถี ชุมชนสภาพภูมิปัญญาท้องถิ่นและกระบวนการสืบทอดภูมิปัญญาของชาวบ้าน มีวัตถุประสงค์ หลักดังนี้ เพื่อศึกษาและรวบรวมฐานทรัพยากรท้องถิ่น พร้อมจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้ให้ข้อมูลหลักคือ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำกลุ่ม ผู้อาวุโส ประชาชนชาวบ้าน เจ้าของพืช เจ้าของสัตว์และชาวบ้านทุกคนที่สามารถให้ข้อมูลได้ โดยขอบเขต พื้นที่ศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาพื้นที่ บ้านขนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม โดยกำหนดพื้นที่ศึกษาใน 1 หมู่บ้าน ขอบเขตเนื้อหา มี 3 ด้าน คือ ความเป็นชุมชน วิถี ชุมชน และภูมิปัญญาชุมชน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ ใบงาน 9 ใบงาน ของการจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

จากการดำเนินการรวบรวม และจัดทำข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม เพื่อนำมาประกอบการศึกษาและเป็นข้อมูลในการศึกษาฐานทรัพยากรท้องถิ่นของ องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ผู้ศึกษาได้ ดำเนินการศึกษาและสรุปผลการศึกษารายละเอียดดังนี้

สรุปผลการศึกษา

จากการสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านขนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า ข้อมูลพื้นฐานบ้านขนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาคู โดยมีประชาชน 602 คน ชาย 303 คน หญิง 299 คน มีพื้นที่ทำนา 1,365 ไร่ ทำสวน 24 ไร่ ทำไร่ 12 ไร่ พืชสวนและพืชไร่ที่สำคัญได้แก่ ยางพาราและพริก มีร้านค้าในหมู่บ้าน จำนวน 3 แห่ง สภาพภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบสูง ทิศเหนือติด กับบ้านนาสีนวล ตำบลพระซอง ทิศใต้ติดกับบ้านปากบั้ง ตำบลพิมาน ทิศตะวันออกติดบ้านวังยาง ตำบลท่าลาด ทิศตะวันตกติดบ้านนาคูเหนือ หมู่ที่ 8 ตำบลนาคู พืชที่พบกระจายโดยทั่วไป มีมะม่วง ไม้กระถิน ยางพารา สะเดา ไม้จามจุรี ลักษณะดิน กลุ่มชุดดินที่ 6 ลักษณะและคุณสมบัติดิน เป็นดินลึกมาก ดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทรายแป้งหรือดินร่วนปนดินเหนียว สีนํ้าตาลปนเหลืองหรือสีนํ้าตาล มีจุดประสีนํ้าตาลแก่หรือสีนํ้าตาลปนเหลือง ดินล่างเป็นดินเหนียวปนทรายแป้งหรือดินเหนียว สีเทาอ่อน สีนํ้าตาลปนเทาจางหรือสีเทา มีจุดประสีแดงของศิลาแลงอ่อนในดินล่างปริมาณ 5-50 % โดยปริมาตร ภายใต้อากาศ 150 ซม. จากผิวดิน อาจพบก้อนเหล็กและแมงกานีสสะสมในดินล่าง ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดเล็กน้อย (pH 5.5-6.5) ในดินบนและเป็นกรดจัดมาก (pH 4.5-5.0) ในดินล่าง มีปริมาณแสงเฉลี่ยต่อวัน 5398 ลักซ์

บ้านแซนนาง มีประวัติเล่าขานกันมา ในช่วงที่ประเทศลาวเกิดสงครามทำให้ชาวบ้านเดือดร้อน ส่วนหนึ่งได้ข้ามแม่น้ำโขงมาเพื่อหนีภัยสงคราม และได้มาลงหลักปักฐาน ณ พื้นที่ใกล้กับที่ตั้งหมู่บ้านในปัจจุบัน ได้มีการสร้างบ้านเรือนและขยายเรื่อยมาจนหลายปีต่อมาได้เกิดโรคระบาด มีผู้คนล้มตายจำนวนมาก ทำให้คนที่เหลืออพยพย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากที่เดิมนัก มีการสร้างวัดอีกที่และตอนนั้นยังไม่ได้ชื่อหมู่บ้าน ในเวลาต่อได้พบว่าบริเวณหมู่บ้านมีต้นไม้ใหญ่ ขนาดสี่คนโอบ ชาวบ้านเรียกต้นไม้ที่ว่าไม้แซนนาง ที่บริเวณที่ตั้งวัดดอนสิม จึงได้ตั้งชื่อบ้านว่าบ้านแซนนาง และในช่วงประมาณปี พ.ศ. 2425 ชาวบ้านได้สร้างวัดแห่งใหม่ คือวัดศรีวิชัยมงคล และเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านจนถึงในปัจจุบัน

วิถีชีวิตชาวบ้านแซนนาง ในแต่ละเดือน มีดังนี้

เดือนมกราคม ทำบุญกองข้าว

เดือนกุมภาพันธ์ บุญข้าวจี

เดือนมีนาคม บุญพระเวส/บุญพะเหวด/บุญมหาชาติ เป็นบุญประเพณีประจำปี

เดือนเมษายน ประเพณีสงกรานต์ รดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ สรงน้ำพระ

เดือนพฤษภาคม บุญบั้งไฟ เตรียมแปลงปลูกนาข้าว

เดือนมิถุนายน บุญบั้งไฟ

เดือนกรกฎาคม บุญเข้าพรรษา ทำบุญตักบาตร ฟังธรรม ถวายเทียนพรรษา

เดือนสิงหาคม บุญห่อข้าวประดับดิน

เดือนกันยายน บุญข้าวสาก

เดือนตุลาคม บุญออกพรรษา

เดือนพฤศจิกายน บุญกฐิน งานประเพณีลอยกระทง

เดือนธันวาคม ส่งท้ายปีเก่า

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น มีจำนวน 8 ชนิด การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ที่สำคัญ 1 ชนิด พร้อมทั้งมีการจัดทำทะเบียนพืช จำนวน 1 แฟ้ม ทะเบียนสัตว์ จำนวน 1 แฟ้ม

อภิปรายผลการศึกษา

การจัดเก็บข้อมูลฐานทรัพยากรท้องถิ่น บ้านแซนนาง หมู่ที่ 4 ตำบลนาคู่อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม พบว่า ควรอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น พืชที่หายาก และสัตว์บางชนิดที่ใกล้สูญพันธุ์ ในพื้นที่ ควรทำคู่มือขั้นตอนต่างๆ ไว้เพื่อเป็นการศึกษา ไม่ให้หายไปสามารถสืบทอดรุ่นต่อรุ่นได้ ต้องมีการรวบรวมปราชญ์ชาวบ้าน มีการรวมกลุ่มเพื่อส่งเสริมการตลาดเพื่อรองรับการเป็นสินค้าจากชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. การอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นควรถ่ายทอดให้เยาวชนเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป
2. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนในพื้นที่ให้มีการอนุรักษ์ทรัพยากรและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่
3. จัดทำแหล่งเรียนรู้หรือทำคู่มือภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้เพื่อศึกษาในพื้นที่ตำบลนาคู

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานต่อไปในอนาคต

1. ควรมีการจัดทำฐานเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ความรู้กับคนในชุมชนและนอกชุมชนได้ ศึกษาเรียนรู้ อนุรักษ์ทรัพยากรท้องถิ่นต่อไป
2. ควรจัดให้มีกิจกรรมเสริมให้กับนักเรียน นักศึกษาในพื้นที่ได้เข้ามาศึกษาแหล่ง เรียนรู้ของแหล่ง ทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.). (2560). *คู่มือการดำเนินงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น พุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ : อพ.สธ.
- โครงการอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.). (2564). *แผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ 5 ปีที่เจ็ด (1 ตุลาคม พ.ศ.2564 – 30 กันยายน พ.ศ. 2569)*. กรุงเทพฯ : กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย.
- เต็ม สมิตินันท์. (2557). *ชื่อพรรณไม้แห่งประเทศไทยฉบับแก้ไขเพิ่มเติม*. สำนักงานหอพรรณไม้. สำนักวิจัยการอนุรักษ์ป่าไม้และพันธุ์พืช, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักงาน พระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- นวรรตน์ ไตรรักษ์. (2549). *การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของ ประชาชน ตำบลดอนหัวฬ่อ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.

คำชี้แจง

ใบงานที่ 1 เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้าน ชุมชน แขวง เพื่อให้ทราบข้อมูลทางด้านศาสนา ประชากร สถานศึกษา และการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

- 1. เพื่อให้ทราบข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น
- 2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
- 3. เพื่อให้เกิดทักษะในการสอบถาม รวบรวมข้อมูลและเป็นส่วนหนึ่งของหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1. ปากกา
- 2. ดินสอ
- 3. ขบลบ
- 4. โทรศัพท์มือถือ
- 5.

วิธีการ

- 1. สอบถามข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่น เช่น การประกอบอาชีพ การทำนา ปลูก
- 2. ทำแผนที่
- 3. บันทึกข้อมูล
- 4.
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

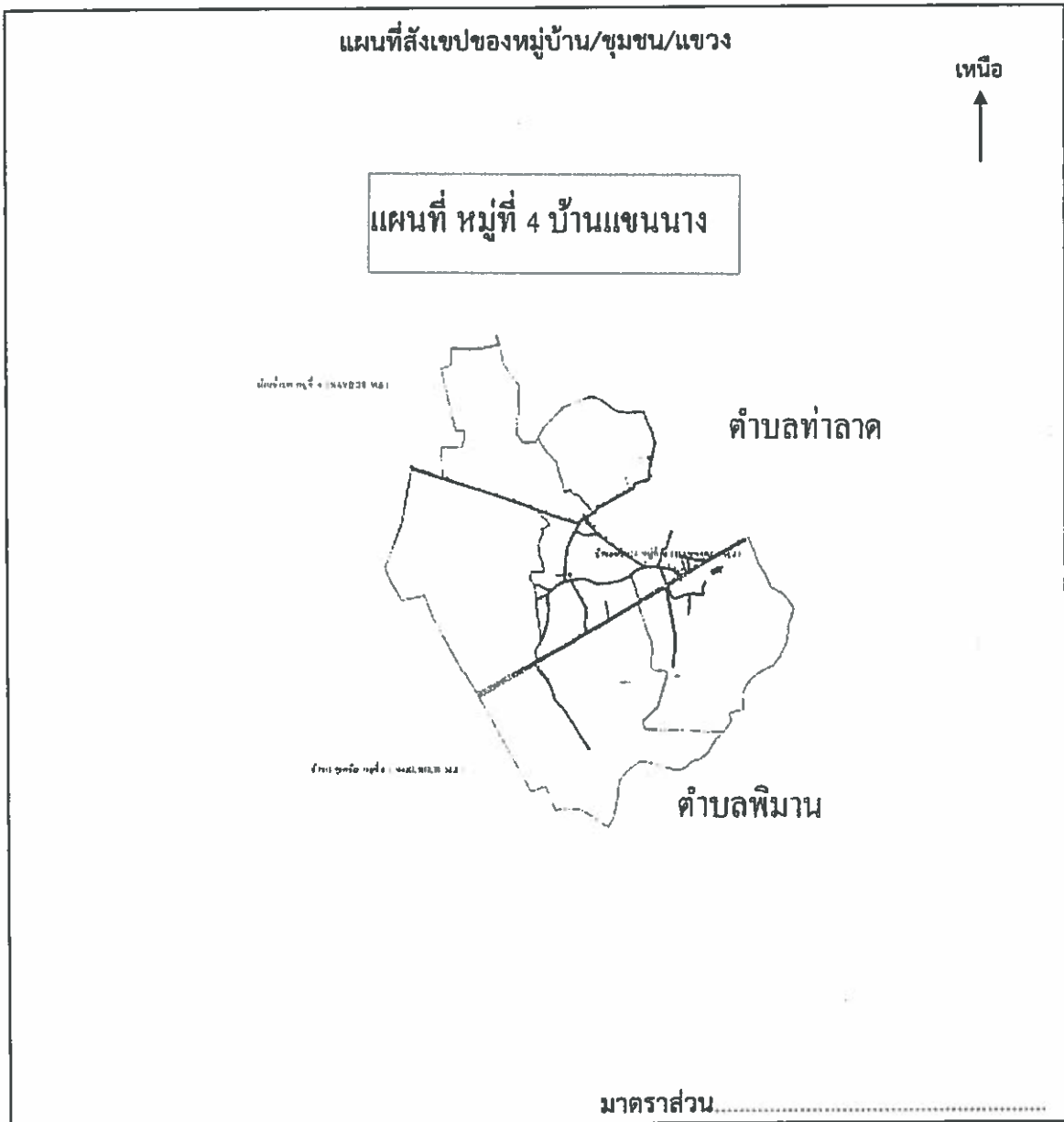
- 1. ทำให้ทราบข้อมูลพื้นฐานของท้องถิ่น
- 2. ทำให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
- 3.
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 1
เรื่อง การเก็บข้อมูลพื้นฐานในท้องถิ่น

1. ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง (ที่เป็นทางการ) บ้านแกนหนบ
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง (ที่ชาวบ้านเรียก) บ้านแกนนาง

2. ที่ตั้ง หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 4 ซอย - ถนน -
ตำบล/แขวง นาญ อำเภอ/เขต นาแก จังหวัด อุดรธานี
เส้นทางหลวงหมายเลข - เส้นทางท้องถิ่น ถนนหนองข่อย - แกนนาง
พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง)
ละติจูด (Latitude) 16.931977 N ลองจิจูด (Longitude) 104.571408 E

3. ข้อมูลทางศาสนา

- พุทธ วัด..... 2 ..... แห่ง เจ้าอาวาส..... 1 ..... รูป พระภิกษุสงฆ์..... 4 ..... รูป
- อิสลาม มัสยิด..... - ..... แห่ง อิหม่าม..... - ..... รูป
- คริสต์ โบสถ์..... - ..... แห่ง บาทหลวง..... - ..... รูป
- อื่นๆ ระบุ..... - ..... แห่ง

4. จำนวนประชากร

หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่..... 4	จำนวน..... 163	ครัวเรือน	จำนวนพื้นที่.....	ไร่
จำนวนประชากร..... 602	คน	ชาย..... 303	คน	หญิง..... 299
0 - 14 ปี..... 104	คน	ชาย..... 55	คน	หญิง..... 49
15 - 25 ปี..... 81	คน	ชาย..... 43	คน	หญิง..... 38
26 - 49 ปี..... 225	คน	ชาย..... 105	คน	หญิง..... 120
50 - 59 ปี..... 89	คน	ชาย..... 55	คน	หญิง..... 34
60 ปี ขึ้นไป..... 103	คน	ชาย..... 45	คน	หญิง..... 58

5. ข้อมูลสถานศึกษาที่เปิดให้บริการ

- ระดับก่อนประถมศึกษา..... - ..... แห่ง
- ระดับประถมศึกษา..... 1 ..... แห่ง
- ระดับมัธยมศึกษา..... - ..... แห่ง
- ระดับอนุปริญา..... - ..... แห่ง
- ระดับปริญาตรี..... - ..... แห่ง
- ระดับสูงกว่าปริญาตรี..... - ..... แห่ง
- อื่นๆ..... - ..... แห่ง

สถานศึกษา

1. ชื่อสถานศึกษา..... โรงเรียนบ้านบงขนาน
- ชื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา/หัวหน้าสถานศึกษา..... นายไพฑูรย์ ใจดี
- จำนวนครู..... 5 ..... คน
- จำนวนนักเรียน..... 45 ..... คน นักเรียนชาย..... 25 ..... คน นักเรียนหญิง..... 20 ..... คน
2. ชื่อสถานศึกษา..... -
- ชื่อผู้อำนวยการสถานศึกษา/หัวหน้าสถานศึกษา..... -
- จำนวนครู..... - ..... คน
- จำนวนนักเรียน..... - ..... คน นักเรียนชาย..... - ..... คน นักเรียนหญิง..... - ..... คน

หมายเหตุ : หากมีสถานศึกษามากกว่า 2 แห่ง สามารถเพิ่มข้อมูลของสถานศึกษาได้ตามจริง

6. ข้อมูลการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- เทศบาล
 เทศบาลตำบล   เทศบาลเมือง   เทศบาลนคร
 องค์การบริหารส่วนตำบล
 สำนักงานเขต
 อื่นๆ .....

ผู้บริหาร ชื่อ-สกุล .....
ตำแหน่ง .....

7. สถานพยาบาล

โรงพยาบาล.....แห่ง
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล.....แห่ง
อื่นๆ .....แห่ง

8. สถานีตำรวจ.....แห่ง

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา .....
วัน เดือน ปี ๐๓-๓๖๕ ๑-๖๕๖๖
23 มีนาคม ๒5๖๖

คำชี้แจง
ใบงานที่ 2 เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น เพื่อทราบข้อมูลการประกอบอาชีพ ปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหา กำหนดแนวทางการอนุรักษ์และพัฒนา ในด้านการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบการประกอบอาชีพของบุคคลในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. .....ปากก
2. .....ดินสอ
3. .....ยางลบ
4. .....กระดาษที่ตัดชื่อ
5. ....

วิธีการ

1. .....ไปสอบถามข้อมูลการประกอบอาชีพของบุคคลในท้องถิ่น
2. .....ถ่ายภาพ
3. .....บันทึกข้อมูล
4. ....
5. ....

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. .....ทำให้ทราบ การประกอบ อาชีพ ของบุคคลในท้องถิ่น
2. .....ทำให้ทราบ ศักยภาพทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น
3. ....
4. ....
5. ....

ใบงานที่ 2

เรื่อง การเก็บข้อมูลการประกอบอาชีพในท้องถิ่น

9. การประกอบอาชีพด้านเกษตรกรรม และด้านอุตสาหกรรม

9.1 ด้านเกษตรกรรม

พื้นที่ทำนา 1265 ไร่ - งาน - ตารางวา จำนวน 73 ครั้วเรือน

พื้นที่ทำสวน 24 ไร่ - งาน - ตารางวา จำนวน 9 ครั้วเรือน

1. ทุเรียน จำนวน 2 ไร่ - งาน - ตารางวา

2. ทุเรียน จำนวน 21 ไร่ - งาน - ตารางวา

3. ทุเรียน จำนวน 1 ไร่ - งาน - ตารางวา

4. จำนวน ไร่ - งาน - ตารางวา

5. จำนวน ไร่ - งาน - ตารางวา

พื้นที่ทำไร่ 12 ไร่ - งาน - ตารางวา จำนวน 5 ครั้วเรือน

1. ทุเรียน จำนวน 12 ไร่ - งาน - ตารางวา

2. จำนวน ไร่ - งาน - ตารางวา

3. จำนวน ไร่ - งาน - ตารางวา

4. จำนวน ไร่ - งาน - ตารางวา

5. จำนวน ไร่ - งาน - ตารางวา

ปศุสัตว์ จำนวนสัตว์ในพื้นที่โดยรวม (กรณีมากกว่า 5 ชนิดที่กำหนด สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

โค 90 ตัว กระบือ 90 ตัว

สุกร 3 ตัว เป็ด 13 ตัว

ไก่ 120 ตัว อื่นๆ ตัว

ประมง

ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่สาธารณะ - แห่ง พื้นที่ ไร่ - งาน - ตารางวา

ภาครัฐ - แห่ง พื้นที่ ไร่ - งาน - ตารางวา

ภาคเอกชน - แห่ง พื้นที่ ไร่ - งาน - ตารางวา

ที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่เอกชน - แห่ง พื้นที่ ไร่ - งาน - ตารางวา

ภาครัฐ - แห่ง พื้นที่ ไร่ - งาน - ตารางวา

ภาคเอกชน - แห่ง พื้นที่ ไร่ - งาน - ตารางวา

ทำเทียบเรือ/สะพานปลา - แห่ง

ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่สาธารณะ - ตัน/ปี

ภาครัฐ - ตัน/ปี

ภาคเอกชน - ตัน/ปี

ผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่เอกชน - ตัน/ปี

ภาครัฐ - ตัน/ปี

ภาคเอกชน - ตัน/ปี

อื่นๆ .....

9.2 ด้านอุตสาหกรรม

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่.....แห่ง

(มีคนงานตั้งแต่ 200 คนขึ้นไปหรือมีทรัพย์สินเกินกว่า 200 ล้านบาทขึ้นไป)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

- 1.....
- 2.....
- 3.....

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดกลาง.....แห่ง

(มีคนงาน 50-200 คนหรือมีทรัพย์สินตั้งแต่ 20-200 ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

- 1.....
- 2.....
- 3.....

โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก หรือครัวเรือน.....แห่ง

(มีคนงานไม่เกิน 50 คนหรือมีทรัพย์สินถาวรไม่เกิน 20 ล้านบาท)

กิจการอุตสาหกรรม เกี่ยวกับ (กรณีมากกว่า 5 ข้อ สามารถเพิ่มข้อมูลได้ตามจริง)

- 1.....
- 2.....
- 3.....

10.การประกอบอาชีพด้านพาณิชย์

ธนาคาร.....แห่ง

สถานีบริการน้ำมัน.....แห่ง

บริษัท.....แห่ง

ศูนย์การค้า/ห้างสรรพสินค้า.....แห่ง

ห้างหุ้นส่วนจำกัด.....แห่ง

ตลาดสด.....แห่ง

ร้านค้าต่าง ๆ ..... 3 แห่ง

โรงฆ่าสัตว์.....แห่ง

โรงสีข้าว ..... 3 แห่ง

อื่น ๆ .....แห่ง

11.การประกอบอาชีพด้านสถานบริการ

โรงแรม.....แห่ง

ร้านอาหาร.....แห่ง

โรงภาพยนตร์.....แห่ง

สถานีขนส่ง.....แห่ง

อื่น ๆ .....แห่ง

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา

อ.ท. เศรษฐ ๐-๓๓๓ ๐-นครพนม

วัน เดือน ปี 29 มีนาคม 25๖๖

คำชี้แจง
ใบงานที่ 3 เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทางด้านสภาพภูมิประเทศ ลักษณะดิน แหล่งน้ำ อุณหภูมิ ปริมาณแสง และตำแหน่งทางภูมิศาสตร์ของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบสภาพภูมิศาสตร์ในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของทรัพยากรกายภาพในท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปากก
2. ดินสอ
3. ertas
4. ีกรตงทสี่อ
5. ายว้อ

วิธีการ

1. รอยต่อของค จากทวง ีสี่อต่อ
2. สิวรจเคิมจ้อมสในรททสี่อต่อ
3. ่ามทท
4. ่ามสี่อจ้อม
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ำให้ททม สรทททสี่อต่อ
2. ำให้ทททสี่อต่อ
3. ำให้เกิดกรมีส่วร่วมในกรอ สรทททสี่อต่อ
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 3
เรื่อง การเก็บข้อมูลด้านกายภาพในท้องถิ่น

12. สภาพภูมิประเทศและสังคมพืช

สภาพภูมิประเทศ ... พื้นที่เป็นที่ลุ่ม หาดทรายติดน้ำขนาดใหญ่
หมู่ที่ 5 ที่ตั้งติดกับที่ดินนาป่าบาง หมู่ที่ 2 ที่ตั้ง
ตะวันออกติดน้ำคลองยาว 5 กิโลเมตร ติดตะวันตกที่ติดน้ำ
ขนาดใหญ่ 0 หมู่ที่ 3

สังคมพืช ... มีข้าว พืช มะพร้าว ยางพารา กล้วย

13. ลักษณะดิน

ชนิดดิน ... ทรายปนดินเหนียว ทรายปนดินร่วนปนทราย
การระบายน้ำได้ดี ความอุดมสมบูรณ์สูง

14. แหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำชลประทาน

14.1 แหล่งน้ำธรรมชาติ

ห้วย ชื่อ .....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งห้วย)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

หนอง ชื่อ...คลอง 09.1.1

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งหนอง)

ละติจูด (Latitude) 16. ๓ 40 64..... ลองจิจูด (Longitude) 104 56 65

ขนาด ความกว้าง 0.09 กิโลเมตร ความยาว 0.12 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

คลอง ชื่อ .....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งคลอง)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

บึง ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งบึง)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

แม่น้ำ ชื่อ ลำน้ำบึง.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งแม่น้ำ)

ละติจูด (Latitude) 16.964151..... ลองจิจูด (Longitude) 101.514479

ขนาด ความกว้าง 0.18 กิโลเมตร ความยาว 2.15 กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

14.2 แหล่งน้ำชลประทาน

ฝาย ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งฝาย)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

คลองชลประทาน (คลองส่งน้ำ) ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งคลองชลประทาน)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

เขื่อน ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งเขื่อน)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

อ่างเก็บน้ำ ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งอ่างเก็บน้ำ)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

ฝายชะลอความชุ่มชื้น ชื่อ.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งฝายชะลอความชุ่มชื้น)

ละติจูด (Latitude)..... ลองจิจูด (Longitude).....

ขนาด ความกว้าง.....กิโลเมตร ความยาว.....กิโลเมตร

มีน้ำตลอดปี มีน้ำเป็นฤดูกาล

15. ปริมาณและคุณภาพน้ำ

15.1 ปริมาณน้ำฝน

- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่อปี..... 50 ..... มิลลิเมตร
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยสูงสุดต่อปี ..... 80 ..... มิลลิเมตร ช่วงเดือน ก.ค. - เดือน..... ธ.ค.
- ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยต่ำสุดต่อปี ..... 30 ..... มิลลิเมตร ช่วงเดือน..... พ.ย. - เดือน..... พ.ค.

15.2 ปริมาณความต้องการใช้น้ำเปรียบเทียบกับปริมาณน้ำที่มีในพื้นที่

- เพียงพตลอดปี
- น้ำแห้ง ในช่วงเดือน..... มกราคม ..... - เดือน..... มิถุนายน
- น้ำท่วม ในช่วงเดือน..... สิงหาคม ..... - เดือน..... กันยายน

15.3 คุณภาพของน้ำ

- ปนเปื้อนโลหะหนัก
- ปนเปื้อนจุลินทรีย์
- น้ำสะอาดไม่มีปัญหาการปนเปื้อน

16. อุณหภูมิ

เช้า..... 29' ..... องศาเซลเซียส
เที่ยง..... 33 ..... องศาเซลเซียส
เย็น..... 37 ..... องศาเซลเซียส
สูงสุด..... 41 ..... องศาเซลเซียส
ต่ำสุด..... 29 ..... องศาเซลเซียส
ณ พื้นที่เก็บโดยรวมต่อวัน

17. ความเข้มแสง

เช้า..... ลักซ์
เที่ยง..... ลักซ์
เย็น..... ลักซ์

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา ๐๕๓-๖๗ ๐-๖๖๖ ๑-๖๖๖๖
วัน เดือน ปี ..... 30 สิงหาคม 25๖๖

คำชี้แจง

ใบงานที่ 4 เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติ ที่มาการตั้งถิ่นฐาน ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน แสดงให้เห็นวิถีการดำรงชีวิตของคนในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบประวัติความเป็นมา และวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของท้องถิ่น
3. เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปากกา
2. ดินสอ
3. ขวดปาก
4. ไม้บรรทัด
- 5.

วิธีการ

1. สืบถามข้อมูล ประวัติ ของชุมชน ที่ตั้งถิ่นฐาน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
2. ทำความ
3. บันทึกข้อมูล
- 4.
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบ ประวัติ ความเป็นมา และ วิถีชีวิต ของคนในท้องถิ่น
2. ทำให้ทราบ ศักยภาพ ของท้องถิ่น
3. ทำให้เกิด ความภาคภูมิใจ ในท้องถิ่น
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 4

เรื่อง การเก็บข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน วิถีชุมชน

18.สรุปข้อมูลประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

บ้านแขวงแขวง มีประวัติเก่าแก่มาก ปรเภทสภาพเกิดสงครามทำให้
ชาวบ้านหนีสงคราม ส่วนหนึ่งได้ข้ามแม่น้ำโขงลงที่เมืองกันภัยตาก และ
อีกเรื่องหนึ่งก็ได้อพยพมาตั้งถิ่นฐาน ณ บ้านนี้ได้มีการสร้าง
บ้าน อยู่กลางป่า มีสิ่งเกิดโรคระบาด ผู้คนล้มตาย ทำให้คนที่เหลือ
ย้ายมาอยู่ใหม่ คือไม่ไกลจากที่เดิมนักได้ทำนา สร้างวัดอีกที่และตอนนั้น
อยู่ใกล้ชื่อตำบลบ้าน หรือในสมัยก่อนมีต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่งสูงมาก
ชาวบ้านเรียกต้นไม้ต้นนี้ว่า ต้นเขนหรือต้นจามมีวัดขนาดสี่ร้อยสอง
กิโลเมตรและมี และวัดดอนหลิม ซึ่งสิ่งของเก่าตกค้างขึ้น และต้นไม้ใหญ่
เรียกต้นไม้ต้นนี้ว่า ต้นกล้วย และในสมัยปี พ.ศ. 2425 ได้ทำกับ
สร้างวัดใหม่ ชื่อ วัดศรีวิชัยมงคล ในปัจจุบัน

แบบบันทึกข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง ..... บ้านแขวงนาง

ที่ตั้งหมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่..... A ..... ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง..... นาง ..... อำเภอ/เขต..... นาง ..... จังหวัด..... นครพนม

บันทึกข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

บ้านแขวงนาง สัตว์ป่าที่ตกที่ตำบลนาง A ต.นาง ชุมชนไร่ยก
ตำบลนางนั้นว่า มีบ้านนาง แต่เวลาต่อชื่อหมู่บ้าน ว่า บ้านแขวงนาง

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

ชื่อ-สกุล..... หมอแก้วดี พลสวัสดิ์ ..... อายุ 44 ปี อาชีพ..... ทำนา

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง ..... บ้านนาง

ที่อยู่บ้านเลขที่ 125 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 4 ..... ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง..... นาง ..... อำเภอ/เขต..... นาง ..... จังหวัด..... นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์..... - ..... อีเมล..... -

แบบบันทึกข้อมูลประวัติหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านแขวง

ที่ตั้งหมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ A ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง บ้านดู่ อำเภอ/เขต บ้านดู่ จังหวัด บาสันแขวง

บันทึกข้อมูล ประวัติหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

บ้านแขวงมีต้นไผ่ขนาดใหญ่ตรงหน้า A คนเฒ่าคนแก่
ต่างบ้านมาอยู่อาศัย แยกกันอยู่ต่างบ้านต่าง
คน แต่มีต้นไผ่เป็นต้นกลางบ้าน

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 2)

ชื่อ-สกุล นางวิไล ใจดี อายุ 61 ปี อาชีพ ทำนา

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านแขวง

ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่..... ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง บ้านดู่ อำเภอ/เขต บ้านดู่ จังหวัด บาสันแขวง

หมายเลขโทรศัพท์..... อีเมล.....

19.สรุปข้อมูลวิถีชีวิตหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

วิถีชีวิตชุมชนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ ทำสวน
เลี้ยงสัตว์ ทำการประมงในแหล่งน้ำสาธารณะ และค้า
ขายสินค้า น้ำดื่ม เครื่องอุปโภคบริโภคในตลาด

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

วิถีชีวิตรอบวัน

ทำงาน

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

ทำงาน, ตักบาตร ทุกวันพระ

วิถีชีวิตรอบเดือน

มีประจำเดือนอยู่บ้าน เพื่อเตรียมงานชุมชน

วิถีชีวิตรอบปี

ปลูกข้าว, เก็บเกี่ยว, ตักบาตร, ตักน้ำประปา

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 1)

ชื่อ-สกุล นายดิศพน [✓] ชายต้นเตี้ย อายุ 52 ปี อาชีพ นำนา

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง แดงนา

ที่อยู่บ้านเลขที่ 111 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 4 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง ชาติ อำเภอ/เขต นาแก้ว จังหวัด นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์ - อีเมล -

แบบบันทึกข้อมูลวิถีชีวิตรายบุคคล

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

วิถีชีวิตประจำวัน

ทำการเกษตร เลี้ยงสัตว์ ทำไร่ทำสวน

วิถีชีวิตรอบสัปดาห์

ขอพักผ่อน ตกปลา

วิถีชีวิตรอบเดือน

ปร = ร่ม เพื่อใส่รถเข็นใส่ข้าวของในการเดินทาง

วิถีชีวิตรอบปี

ประเพณี บุญบั้งไฟ, บุญผะเหวด, บุญวันสงกรานต์, บุญเข้าพรรษา, บุญออกพรรษา, บุญตรุษสงกรานต์

ผู้ให้ข้อมูล (คนที่ 2)

ชื่อ-สกุล นายสีทอง นามสกุล อายุ 53 ปี อาชีพ ตำรวจ

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง แขวงบาง

ที่อยู่บ้านเลขที่ 103 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 4 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง และ อำเภอ/เขต อ.ทก จ.พม. นครพนม

หมายเลขโทรศัพท์ - อีเมล -

แบบบันทึกวิถีชีวิตหมู่บ้าน ชุมชน แขวง

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง ..... แขวงหลวง

ที่ตั้งหมู่บ้าน/ชุมชนที่/แขวงที่ A: ..... ซอย ..... ถนน .....

ตำบล/แขวง ..... 2001 ..... อำเภอ/เขต ..... นานา ..... จังหวัด ..... นครพนม

วิถีหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง

ข้อพิจารณา (กิจวัตรประจำวัน การประกอบอาชีพ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ฯลฯ)

1.เดือนมกราคม

..... ม.ค. ๑๖๖

2.เดือนกุมภาพันธ์

..... ม.ก. ๑๖๖

3.เดือนมีนาคม

..... ม.ค. ๑๖๖

4.เดือนเมษายน

..... ๑๖๖

5.เดือนพฤษภาคม

..... ๑๖๖

6.เดือนมิถุนายน

..... ๑๖๖

7.เดือนกรกฎาคม

..... ๑๖๖

8.เดือนสิงหาคม

นาย ต่อจ้าวประติมา

9.เดือนกันยายน

นาย ต่อจ้าวประติมา

10.เดือนตุลาคม

นาย ต่อจ้าวประติมา

11.เดือนพฤศจิกายน

นาย กรีน , คอนกร = ๗๑

12.เดือนธันวาคม

นาย จันเป็ทอง

บันทึกข้อมูลเพิ่มเติม

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา ..... อ.ต. ชาติ ๐-๗๑๐ ๑-๘๐๗๗๗
วัน เดือน ปี ..... ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๖

คำชี้แจง

ใบงานที่ 5 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลพืชที่มีความสำคัญ และมีลักษณะเด่น สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ทราบข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น
2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่าของพืชในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

1. ปากกาสีน้ำเงิน สีน้ำเงิน สีน้ำเงิน
2. กระดาษสี
3. สกรู ๑, ๓ คีม/นกร
4. ไม้บรรทัด
- 5.

วิธีการ

1. สืบค้นข้อมูลพืชจากตารางใบงาน
2. ทำความสะอาด
3. สืบค้น วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลพืช
4. บันทึกข้อมูล
- 5.

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำในทราบข้อมูลพืชในท้องถิ่น
2. ทำในทราบศักยภาพของพืชในท้องถิ่น
3. ทำในวิเคราะห์ วิจัย ข้อมูลพืชในท้องถิ่น
- 4.
- 5.

ใบงานที่ 5

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น

20. ข้อมูลพืช

ชื่อชนิดพืช... ลำไย
 ชื่อวิทยาศาสตร์... Dimocarpus longan Lour รหัส SAPINDACEAE
 รหัสพรรณไม้ 8-6190405-01-017/9 ลักษณะวิสัย ไม้ต้น
 ลักษณะเด่นของพืช ลำต้นแตกเป็นร่องสีน้ำตาล มีหนาม กิ่งอ่อนมีขน
สีน้ำตาลดำ ใต้ใบมีขนสีน้ำตาลอ่อน

บริเวณที่พบ 30 หมู่ 4
 ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านแห่นาง
 ที่อยู่บ้านเลขที่ 30 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 4 ซอย - ถนน -
 ตำบล/แขวง ดง อำเภอ/เขต ดง จังหวัด น่าน
 พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพรรณไม้)
 ละติจูด (Latitude) N 16.987650° ลองจิจูด (Longitude) E 104.564472°
 อายุประมาณ 3 ปี เส้นรอบวงลำต้น 0.56 เมตร ความสูง 13 เมตร
 สถานภาพ ทั่วไป จำนวนที่พบ (ต้น) 1 ต้น

การใช้ประโยชน์ในท้องถิ่น (ระบุส่วนที่ใช้และวิธีการใช้)
 อาหาร ผลรับประทานได้ มีรสหวานหอม

ยารักษาโรค ใช้กับคน -

ยารักษาโรค ใช้กับสัตว์ -

เครื่องเรือน เครื่องใช้อื่นๆ -

ยาฆ่าแมลง ยาปราบศัตรูพืช

.....

.....

.....

.....

ความเกี่ยวข้องกับประเพณี วัฒนธรรม

.....

.....

.....

.....

ความเกี่ยวข้องกับความเชื่อทางศาสนา

.....

.....

.....

.....

อื่นๆ (เช่น การเป็นพืช อันตราย)

.....

.....

.....

.....

ความสำคัญของพืช โดยเลือกได้มากกว่า 1 กลุ่ม แบ่งออกเป็น

☒ พืชไม้ผล	☐ พืชใช้เนื้อไม้
☐ ไม้ดอก ไม้ประดับ	☐ พืชเส้นใย
☐ พืชผักพื้นเมือง ผักสวนครัว	☐ พืชให้แป้งและน้ำตาล
☐ พืชจักสาน	☐ พืชให้น้ำมันหอมระเหย
☐ พืชเครื่องดัด	☐ พืชอาหารสัตว์
☐ พืชสมุนไพร	☐ พืชมีพิษ
☐ พืชเครื่องเทศ	☐ พืชกำจัดแมลง
☐ พืชน้ำมัน	☐ วัชพืช
☐ พืชให้สี	☐ พืชให้น้ำยาง
☐ พืชเพื่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ	

มีเจ้าของ

ไม่มีเจ้าของ

เจ้าของพืช

ชื่อ-สกุล..... คณดม ตันนที อายุ ๕๖ ปี อาชีพ..... เกษตกร

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง..... บ้านแฉ่ง

ที่อยู่บ้านเลขที่ ๖๐ หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่..... ๔ ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง..... คต อำเภอ/เขต..... คต จังหวัด..... คต

หมายเลขโทรศัพท์..... อีเมล.....

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล..... คณดม ตันนที อายุ ๕๖ ปี อาชีพ..... เกษตกร

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง..... บ้านแฉ่ง

ที่อยู่บ้านเลขที่ ๖๐ หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่..... ๔ ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง..... คต อำเภอ/เขต..... คต จังหวัด..... คต

หมายเลขโทรศัพท์..... อีเมล.....

ผังแสดงตำแหน่งพรณไม้

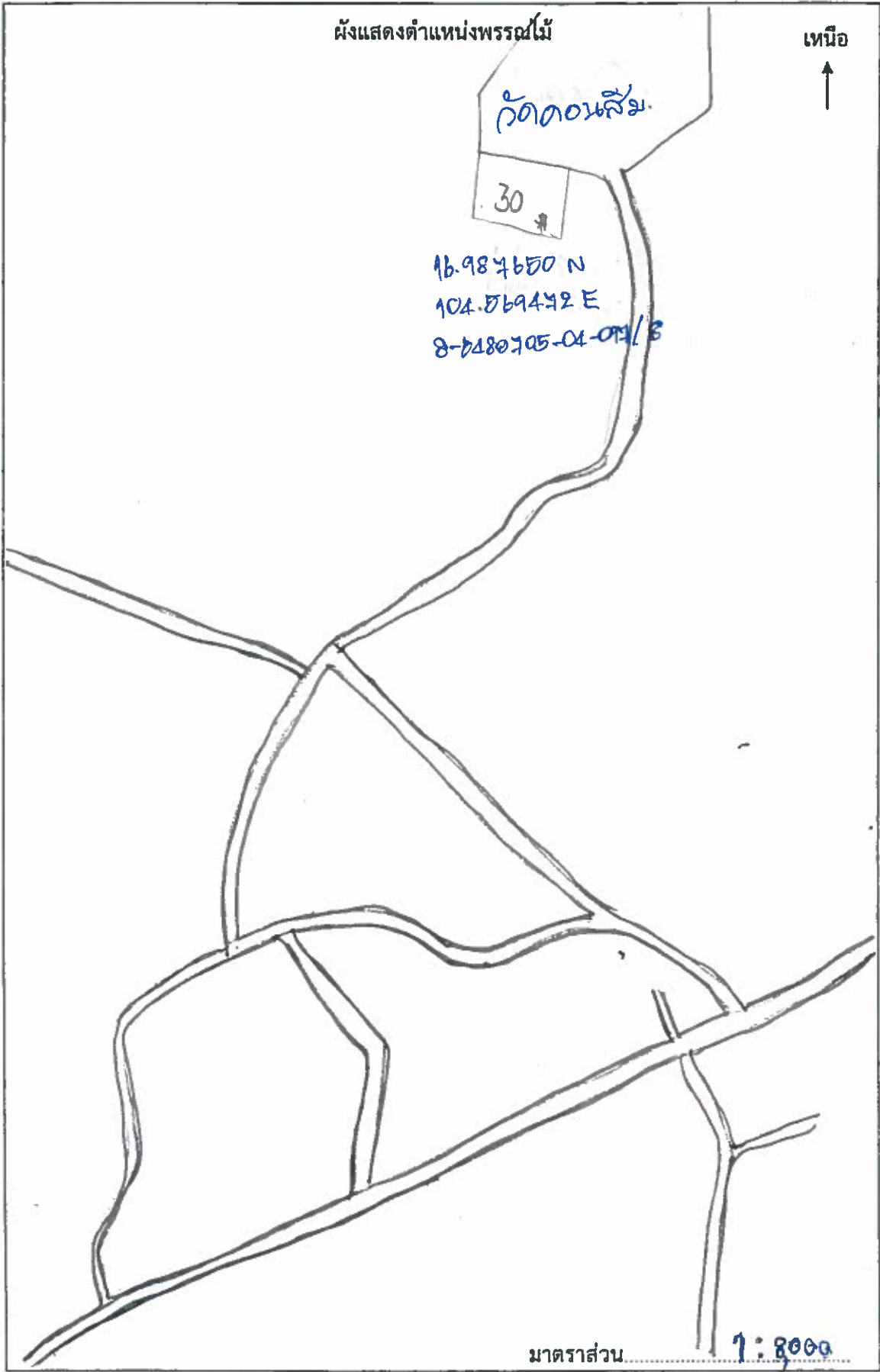
เหนือ

วัดดอนสีม.

30

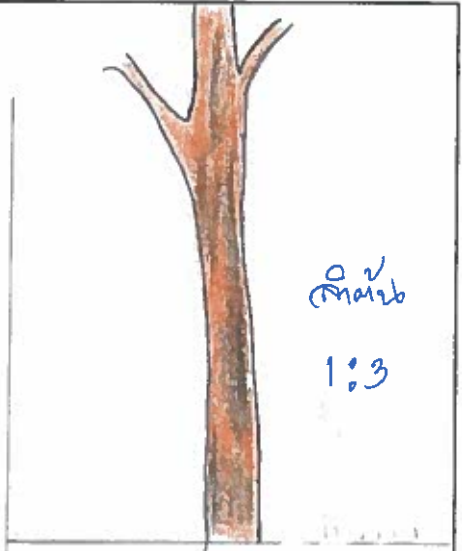
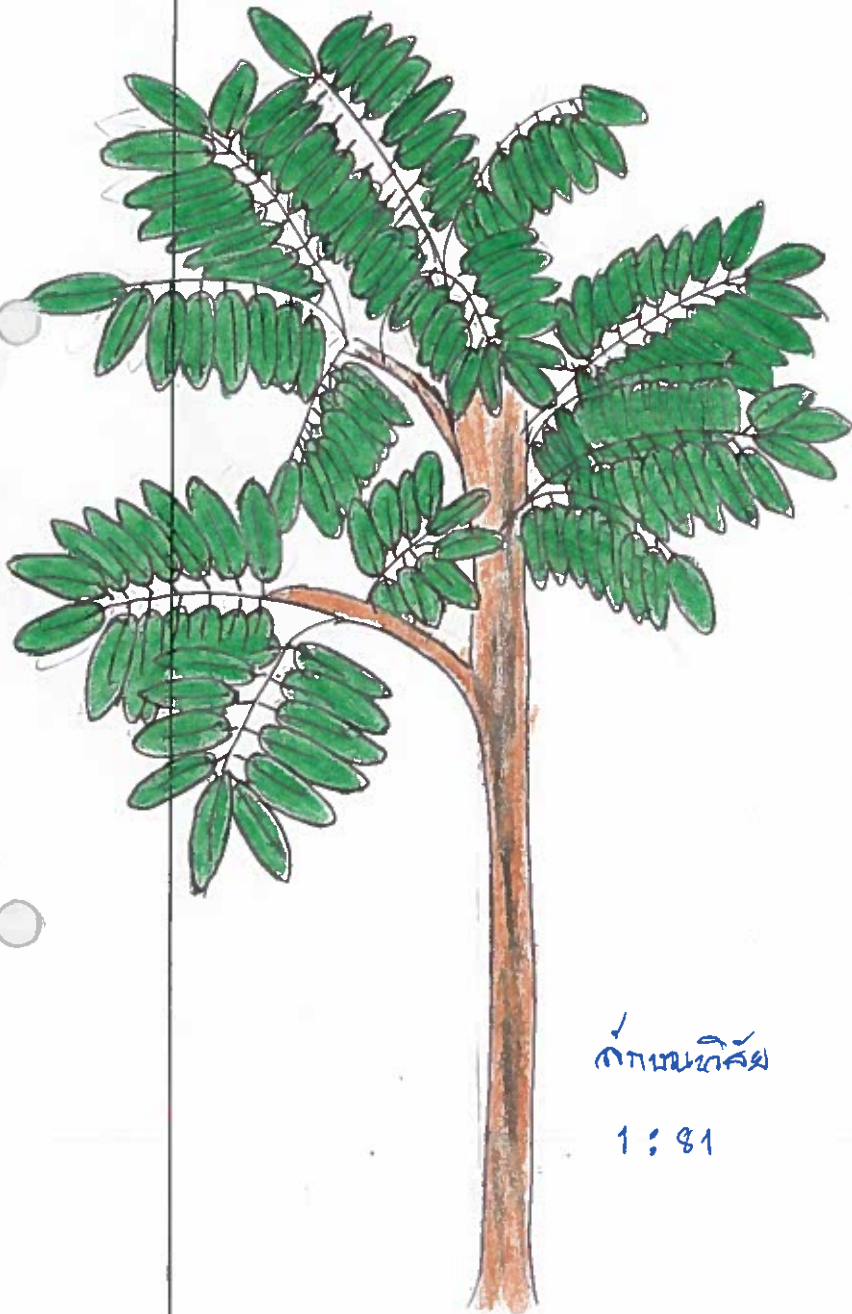
16.987650 N
104.569442 E
8-0180705-01-01/8

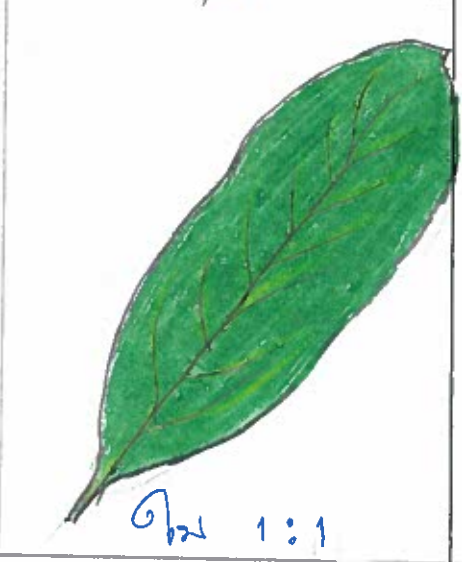
มาตราส่วน 1:8000

วาดภาพประกอบ

อว
กิตตช
1:3

อว 1:1

กัทนทลล
1:81

มาตราส่วน.....

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา ..... อ.ต. ภาสุ อ.พาดู อ.พาทก. น.ด.ร.พ.น.น.
วัน เดือน ปี ..... 28 มีนาคม 2566

คำชี้แจง

ใบงานที่ 6 เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลสัตว์ที่มีความสำคัญ และมีลักษณะเด่น สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาและใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์

- 1. เพื่อให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
- 2. เพื่อให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
- 3. เพื่อให้ตระหนัก เห็นคุณค่าของสัตว์ในท้องถิ่น

วัสดุ/อุปกรณ์

- 1. ปากกา สีน้ำเงิน ยาสีฟัน
- 2. ไบรด์ตาจัส ๑ ก้อน
- 3. ....
- 4. ....
- 5. ....

วิธีการ

- 1. ส่องดูตามข้อมูลสัตว์ที่หากราวข้าง
- 2. ถ่ายภาพ
- 3. บันทึกข้อมูล
- 4. ....
- 5. ....

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 1. ทำให้ทราบข้อมูลของสัตว์ในท้องถิ่น
- 2. ทำให้ทราบศักยภาพของสัตว์ในท้องถิ่น
- 3. ทำให้ตระหนัก เห็นคุณค่าของสัตว์ในท้องถิ่น
- 4. ....
- 5. ....

ใบงานที่ 6

เรื่อง การเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น

21. ข้อมูลพันธุ์สัตว์

ชื่อชนิดสัตว์..... สุนัข

ชื่อวิทยาศาสตร์..... *Canis lupus familiaris*

รหัสพันธุ์สัตว์..... 9-6480705-01-010/3

ประเภทของสัตว์ (เช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยน้ำนม สัตว์เลี้ยงคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ฯลฯ)
สัตว์ที่เลี้ยงลูกด้วยนม

บริเวณที่พบ..... 103/4

ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง..... หมู่บ้าน 103/4

ที่อยู่บ้านเลขที่ 103 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 4 ซอย - ถนน -

ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

พิกัดทางภูมิศาสตร์ (ตำแหน่งพันธุ์สัตว์)

ละติจูด (Latitude) 16.982993 ลองจิจูด (Longitude) 104.571465

อายุประมาณ..... 3 ปี เพศ..... ผู้

ประวัติที่มา..... พ่อแม่เลี้ยง เพราะ 50% สุนัขตัวเล็ก

ลักษณะเด่น..... ตัวสีน้ำตาลเล็ก รวมและปากสีลักษณะสั้น etail

ประโยชน์ของสัตว์..... - ใช้งานหลายด้าน

เลี้ยงเพื่อการจำหน่าย รายได้ประมาณ..... บาท/เดือน รายได้ประมาณ..... บาท/ปี
เลี้ยงเพื่อเป็นพ่อพันธุ์ ชื่อพันธุ์.....
เลี้ยงเพื่อเป็นแม่พันธุ์ ชื่อพันธุ์.....
อื่นๆ.....

ความสำคัญของสัตว์ โดยเลือกได้มากกว่า 1 กลุ่ม แบ่งออกเป็น

☐ สัตว์เพื่อการเกษตร	☐ สัตว์เพื่ออุตสาหกรรม
☐ สัตว์เพื่อกำจัดศัตรูพืช	☐ สัตว์เพื่อเป็นเครื่องนุ่งห่มและเครื่องประดับ
☐ สัตว์เพื่อเป็นพาหนะหรือแรงงาน	☐ สัตว์เพื่องานวิทยาศาสตร์และการแพทย์
☐ สัตว์เพื่อเศรษฐกิจ	☐ สัตว์เพื่อเป็นอาหารและยารักษาโรค
☒ สัตว์เพื่อนันทนาการและด้านจิตใจ	☐ สัตว์เพื่อสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ

มีเจ้าของ

ไม่มีเจ้าของ

เจ้าของสัตว์

ชื่อ-สกุล นางสาว อารยา ไชยรัตน์ อายุ 35 ปี อาชีพ ผู้ช่วยพยาบาล
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองนา
ที่อยู่บ้านเลขที่ 103 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 4 ซอย - ถนน -
ตำบล/แขวง นาดี อำเภอ/เขต บ้านนา จังหวัด นครพนม
หมายเลขโทรศัพท์ - อีเมล -

ผู้ให้ข้อมูล

ชื่อ-สกุล นางสาว อารยา ไชยรัตน์ อายุ 62 ปี อาชีพ ค้าขาย
ชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน/แขวง บ้านหนองนา
ที่อยู่บ้านเลขที่ 103 หมู่ที่/ชุมชนที่/แขวงที่ 4 ซอย - ถนน -
ตำบล/แขวง นาดี อำเภอ/เขต บ้านนา จังหวัด นครพนม
หมายเลขโทรศัพท์ - อีเมล -

วาดภาพประกอบ

มาตราส่วน..... 1:3

บันทึกข้อมูลโดย หน่วยงาน/สถานศึกษา ..... 04ต. นาง 0-๓๓๓ ๒๓๓๓๓
วัน เดือน ปี ..... ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๖